

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 22 JANUARI 1930

No. 734

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. E. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnés, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangetekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

21 JANUARI 1930.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Het aanbod van geld was weder belangrijk en hoewel verschillende geldgevers met het oog op den zeer lagen rentestand meer terughoudend werden, brokkelden alle koersen weder verder af. Particulier disconto daalde van 2½ tot 2⅓ pCt.; de prolongatierente van 2½ tot 2 pCt. en call geld liep tot ongeveer 1 pCt. terug. De verlaging van de tarieven van De Nederlandsche Bank, op Donderdag, met ¼ pCt. voor wissels en beleeningen, en met een vol percent voor voorschotten in rekening, kwam dan ook niet onverwachts; daar zelfs een verlaging met een vol percent voor alle groepen, nog lang niet voldoende zou zijn om bij de rentetarieven van de open markt aan te sluiten.

* * *

De Minister van Financiën stelt de inschrijving open op schatkistpapier op Donderdag 25 Januari a.s. Aangeboden worden drie- en zesmaands promessen en jaarbiljetten tot een bedrag van f 25 miljoen; de biljetten ditmaal met een rentevergoeding van 4 pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 8.7 miljoen te zien. De beleeningen bleken met f 600.000 te zijn teruggegaan. De goudvoorraad vertoont, blijkbaar als gevolg van den gouduitvoer naar Frankrijk, waarvan in de dagbladen melding werd gemaakt, een teruggang van f 1.4 miljoen. De zilvervoorraad klom daarentegen met f 400.000. De post papier op het bui-

tenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans daalden resp. met f 300.000 en f 8.9 miljoen.

De biljettencirculatie verminderde met f 21.4 miljoen. Het tegoed van het Rijk blijkt met f 7.7 miljoen te zijn toegenomen. De rekening-courant-saldi van anderen daalden met f 6.6 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 7.1 miljoen meer dan verleden week. Het dekkingspercentage is 56½.

* * *

Gedurende de afgelopen berichtsweek zijn de wisselkoersen nog verder gestegen. Het Pond is na het bekend worden van de disconto-verlaging hier te lande op 12.11½ gekomen; slot 12.11. Door groote vraag steeg de Dollar in Londen verder, van 4.8685 op 4.8675, wat den Dollar hier natuurlijk op een hooger niveau bracht: 2.4885; slot 2.4879. Van een zeer vaste stemming hebben ook de Marken blijk gegeven; zij stegen tot 59.46½, maar sloten op 59.45. Het Pond daalde in Duitschland op 20.36½, de Dollar op 4.1850. Parijs steeg tot 9.77½ en kwam dus boven het goudpunt. De Nederlandsche Bank heeft op dit punt een goud-remise naar Parijs gezonden. Ponden noteerden in Parijs 123.91. De meeste andere deviezen waren met het Pond hooger: Brussel 34.65, Milaan 13.02. Een uitzondering maakte de Zwitsersche Franc, die tot 48.06½ terugliep; slot 48.08½. De Peseta had haar gewoon onzeker en onregelmatig verloop, hoewel er niet zulke fluctuaties als de vorige maal te noteeren vielen: 33—32.50—33.25—32.70. Vast was ook Helsingfors, dat 6.25 noteerde. Zloty's 27.90. Turksche £ 1.17½. Rupees 90¼/16. Argentijnsche Pesos liepen weder wat terug en kwamen op 99. Ook de Milreis kon zich niet handhaven en daalde op 27¼; slot wederom 27¼. Canada 2.46.

De veranderingen op geld- en wisselmarkt deden op de termijnmarkt de vraag naar kassa-deviezen tegen termijn grooter worden. Maandsponden noteerden ⅓—⅓/16 c., 3-maands 2—1⅓ c., Maandsdollars na 18—16 c., 14—13 c., 3-maands 34—33 c., Maandsmarken 12½—11½ c., 3-maands 29½—28½ c., alles déport.

LONDEN, 20 JANUARI 1930.

Geld was gedurende de eerste dagen van de afgelopen week gevraagd tot loonende prijzen, terwijl het gedurende de laatste dagen der week overvloedig en goedkoop werd. De tendens is echter, dat in de eerstvolgende weken geld meer gezocht zal zijn.

In die verwachting werd de stemming voor disconto's in de eerste helft der week iets vaster. De zeer gunstige bankstaat echter en de geldruimte op enkele der Europeesche markten maakten den koers later weder flauw, zoodat de noteering op 4¼/16 pCt. sloot. De schatkistpromessen werden tot pl.m. 4 pCt. toegewezen.

Naar aanleiding van den gunstigen bankstaat won de meening weder veld, dat de bankrate, indien niet op Donderdag a.s., dan toch op een der eerstvolgende Donderdagen gereduceerd moet worden.

ZWAKKE PLEKKEN IN ONZE ECONOMISCHE RELATIES MET CHINA.

Indien er zich ooit een tijdstip heeft voorgedaan in de betrekkingen tusschen China en de andere landen, waarop het voor dezen alleszins geboden was om met wijden blik de teekenen des tijds te observeeren, en waar het noodig mocht blijken, beslist en paraat de bakens te verzetten, — dan is dat zeker wel geweest gedurende het afgelopen tiental jaren. En toch geloof ik niet, dat eenige andere periode zoo'n treurige miskenning van symptomen, zoo'n futlooze passiviteit van de zijde der Westersche mogendheden heeft te zien gegeven, als die, welke wij nu juist achter den rug hebben.

Wat betreft de houding van *Nederland* in dit opzicht, is men, bij gebrek aan eenige aanduiding van het tegendeel, genoopt om tot de conclusie te komen, dat wij er eenvoudig *geen* eigen politiek of economisch plan, van welken aard ook, tegenover China op na houden. Vooral in de laatste jaren werd deze conclusie gerechtvaardigd door het zoo moeilijk te motiveeren, onevenwichtige samengaan van onze (en alleen onze) diplomatie in China met die van Engeland, de Vereenigde Staten en Frankrijk, terwijl de meeste andere landen op de een of andere wijze in individueel gedifferentieerde posities waren geraakt, en er niets dan de meest markante verschillen bestaan tusschen de respectievelijke situaties van ons land tegenover, bijv. Engeland. De jongste loop der zaken, waarbij China quand-même de afschaffing der exterritorialiteit heeft doorgezet, heeft dan ook de futiliteit van de houding der drie groote mogendheden aan het licht gebracht, en doet de gedachten gaan naar *what might have been* indien ons land wat meer initiatief in eigen richting ten toon had kunnen spreiden.

Dit is vermoedelijk de eerste en grootste zwakke plek in onze economische relaties met China: . . . de blijkbare totale afwezigheid van eenige politiek of economisch streven, voor zooverre deze in de houding van onze diplomatie in de kardinale kwesties tot uiting had kunnen komen.

Als tweede, en ook zeer belangrijke zwakke plek, waarvan de uiteenzetting het voornaamste doel van dit artikel is, zou ik willen noemen de opvatting van onze groote ondernemingen in China, wat betreft het nut van eenige kennis van de taal des lands. Nog steeds steunende op de tradities uit de oude dagen van de „*princely hong*”, toen een met groot verantwoordelijkheidsbesef geordend „*compradore*”-stelsel, gepaard aan gemakkelijk en met weinig concurrentie aan te boren bronnen van welvaart, de kennis van het Chineesch inderdaad eenigszins overbodig maakten, schijnen de dragers van onze economische belangen in China (op enkele uitzonderingen na) zich nog niet serieus af te vragen, of onder de tegenwoordige omstandigheden — om van die, welke onmiddellijk voor de deur staan, nog niet te spreken — de oude outillage nog wel voldoende is.

Zoo zijn wij vrijwel op het oude standpunt blijven staan, terwijl de Duitschers zich met groote energie hebben geworpen op het probleem van in beter en meer direct contact met land en volk te komen, de Amerikanen ook veel in de weer zijn met „*schools of languages*”, en zelfs diverse groote Engelsche firma's, trots hun nationale inertie op het gebied van talen en het feit, dat zij tot in de kleinste havens een eigen beroeps-consul bij de hand hebben, die uitstekend op de hoogte is van het Chineesch, — meer en meer er toe overgaan om de studie van de taal onder hun eigen personeel aan te moedigen. Waarom moeten dan Nederlanders, die in linguïstischen aanleg ongetwijfeld boven de genoemde nationaliteiten staan, nog steeds de kennis van het Chineesch beschouwen als een overbodige luxe voor hun bedrijven in China?

In vrijwel elk ander land toch, wordt het als een sine-qua-non beschouwd, dat een flink percentage

INHOUD.

	Blz.
ZWAKKE PLEKKEN IN ONZE ECONOMISCHE RELATIES MET CHINA door <i>Thos. T. H. Ferguson</i>	76
De suikerhandel in 1929 door <i>A. W. Volz</i>	77
De vrachtenmarkt gedurende de tweede helft van 1929 door <i>C. Vermey</i>	80
Het bijbedrijf der haringschepen door <i>P. E. van Rensse</i>	81
De Rijksmiddelen	82
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De economische toestand in Duitschland door <i>Dr. Carl Krümer</i>	84
Het herstel van de Portugeesche financiën door <i>Dr. G. H. Bousquet</i>	87
AANTEKENINGEN:	
Discontoverlaging te Amsterdam	88
Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek	88
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	89
Ontvangen boeken	89
MAANDLIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	90
Postchèque en Girodienst	90
Overzicht der Rijksmiddelen	91
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	91—98
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

— zoo niet 100 pCt. — van het in het land werkzame personeel goed vertrouwd is met de taal van het land. Men stelle zich eens voor, dat een branche van een Nederlandsche firma in Zuid-Amerika gevestigd werd, zonder dat er iemand van het Nederlandsche kantoorpersoneel vertrouwd was met Spaansch! En men vrage zich dan af, waarom in een analoog geval in China, zoo'n firma minder gehandicapt zou zijn tegenover hare beter toegeruste concurrenten, dan in het gestelde geval. Chineesch is weliswaar moeilijker dan Spaansch, maar daar tegenover staat weer, dat het voor ons veel gemakkelijker zou zijn om een goed begrip te verkrijgen van de karakteristiek Spaansche denkwijze en opvattingen zonder kennis van het Spaansch, dan om op eenige wijze tot een begrip te komen van de Chineesche mentaliteit zonder kennis van Chineesch!

En het is toch niet te ontkennen, dat een behoorlijk begrip van de denkwijze en het „aanvoelen” van zaken door den inheemschen landaard een belangrijke factor moet zijn in het beleid van een groote onderneming in dat land. Het is niet enkel een kwestie, zooals men veel geneigd is te denken, of men al of niet een toereikend vehiculum bezit voor mondeling of schriftelijk zakencontact — zooals in China eertijds verstrekt werd door de *compradores* in „*pidgin*”-Engelsch, en thans meer door het steeds groeiende aantal Chineesche zakenlieden die „*ploper*”-english machtig zijn, — maar of men (d.w.z. een redelijk percentage van het eigen personeel) in staat is om met *goed begrip* van de omringende menschelijke en nationale factoren, de zaken te leiden of de chefs te adviseeren. En in China zijn juist deze menschelijke factoren van het hoogste belang.

Wat men omtrent Chineesche eigenaardigheden in andere talen leest of hoort, is gewoonlijk sterk getint of ontoereikend. Zoo zou bijv. een Nederlander te Shanghai de meest uiteenlopende opvattingen omtrent de Chineesche mentaliteit of toestanden moeten verkrijgen al naarmate hij zijn indrukken baseert op wat hij leest in „*die-hard*” Britsche couranten, jingo-farizeesch Amerikaansche journalistiek, of de goed verzorgde geschriften van Chineesche gestudeerden aan buitenlandsche universiteiten! Wil hij van alle richtingen tegelijk kennis nemen, dan kan hij evengoed probeeren om een tooneelstuk te volgen, ziende door brilleglazen van verschillende kleur en brandpuntafstand tegelijk. Hij stelle zich liever instaat zijn *eigen* oogen te gebruiken! Daarvoor moet men Chineesch kennen, want Engelsch-sprekend China is slechts de verlake oppervlake van den werkelijken landaard.

Het bovenstaande geldt voor den toestand op heden. In de naaste toekomst echter staan ons nog vele, belangrijke veranderingen te wachten, nl. alles wat eventueel voort moet spruiten uit de afschaffing der exterritorialiteit, zooals bijv. het proclameeren van het Chineesch als de eenig toelaatbare officieele taal (mogelijk ook in de douane!) de verplichting om alle contracten in Chineesch op te stellen, op straffe van nietigheid voor een Chineesche rechtbank, enz. enz. Met de sterke inkrimping der consulaire tusschenkomst, die uit de afschaffing der exterritorialiteit volgen moet, kan men een overeenkomstige uitbreiding van direct contact met de Chineesche autoriteiten tegemoet zien, en dus een grootere behoefte aan de mogelijkheid om zulke directe communicatie zonder tusschenkomst van wellicht minder betrouwbare (en niet goedkope!) buitenstaanders te voeren. Reeds om deze reden alleen zou de vraag geopperd kunnen worden, of voor onze groote ondernemingen op China niet de tijd is aangebroken om de kwestie van het aankweken van Chineesche kennis onder eigen personeel eens terdege onder de oogen te zien.

Wat daar aan vast zit? Veel minder dan gewoonlijk gedacht wordt! Door de omstandigheid, dat onze ambtenaren voor Chineesche zaken in Indië (uit welker getal ook weleens tolken voor de legatie in China gerecruteerd worden) een universitaire opleiding genieten, zijn wij in den waan gebracht, dat het leeren van Chineesch in China zelf min of meer incompleet zou zijn zonder zoo'n kostbare en tijdroovende universitaire voorbereiding of aanvulling. Niets is minder waar! Onder al de talrijke buitenlanders in China, die zich een goede praktische kennis van de taal verworven hebben, vormen die met academische studie een *zeer klein percentage*. Zeer degelijk onderlegd zijn o.a. de Engelsche consulaire ambtenaren, die hun studie aanvingen te Peking, waar zij twee jaar lang al hun tijd beschikbaar hadden voor de studie van het Chineesch. Maar daarna kwamen zij ook in hun loopbaan met een effectieve kennis, die ruim voldoende was om al het Chineesche werk in het consulaat terstond onder zich te nemen. Natuurlijk konden zij zich verder door eigen studie bekwamen, en zoo zijn er uit het Britsche consulaire corps een groot aantal zeer geziene sinologen voortgekomen, ofschoon de sinologie als zoodanig voor praktisch werk in China volstrekt niet noodzakelijk is, ja zelfs in vele gevallen de practische waarde van een persoon in den weg heeft gestaan.

Een voorbeeld van een iets minder systematisch, maar in veel wijder kringen opgezette studie van het Chineesch, vindt men onder de administratieve ambtenaren van de Douane (Customs Indoor Staff). Dezen kregen bij hun aanstelling op 17 tot 21-jarigen leeftijd (dus zonder eenige academische vóropleiding) van zes tot twaalf maanden detachering te Peking — later te Moukden — om zich geheel aan de Chineesche studie te wijden. Daarna kwamen zij in het gewone dienstverband, doch moesten in hun vrijen tijd hun studies voortzetten. Velen hadden zelfs die korte vooropleiding niet genoten, maar werden toch verwacht om periodieke examens in het Chineesch af te leggen, — dus geheel in eigen tijd studeerende. Het resultaat — vooral in de latere jaren, toen er meer de hand aan gehouden werd, — was dat vrijwel iedere „Indoor” employed in de Customs na drie jaar dienst *vrij goed practisch werk* kon leveren in het Chineesch, zoowel in conversatie als in het voeren der correspondentie op de gebruikelijke wijze. Dus ook in het oordeelkundig volgen en *begrijpen* (voor zooverre een Europeaan hiertoe in staat kan worden gebracht) van de Chineesche mentaliteit en de beteekenis en draagwijdte der gebeurtenissen in het land.

Men ziet dus wel dat zoo'n studie, gegeven eenigen aanleg en toewijding, reeds tot een practisch goed renderend stadium gebracht kan worden in ongeveer *de helft* van den tijd, die voor een juridische, medi-

sche of technische studie aan een universiteit, ja zelfs voor een goede middelbare studie van een Europeesche taal, vereischt wordt. Zou dit een tē luxueuze toerusting te noemen zijn voor een redelijk deel van het in China verblijvende personeel van een belangrijke Nederlandsche onderneming? Dat zou zeker niet strooken met onze opvattingen omtrent de benodigde intellectuele toerusting op allerlei ander gebied!

Als een globaal schema voor zoo'n opleiding zou men kunnen stellen: $\frac{1}{2}$ jaar uitsluitend Chineesch studeeren in of nabij Nanking; daarna 6 tot 12 maanden lang halve dagen Chineesche studie en de rest van den dag gewoon kantoorwerk op de standplaats (om contact met de praktijk aan te houden en neigingen tot abstracte sinologie tegen te gaan!) en daarna nog eenige jaren lang een goede aanmoediging, in den vorm van een bonus voor elk afgelegd examen, welke blijken geeft van goede vordering, om de studie in eigen tijd voort te zetten. Wie eenmaal op deze hoogte gekomen is, houdt zijn kennis van Chineesch wel vanzelf bij of breidt haar steeds uit, naar gelang dat hij aangelegd is.

Wat betreft de dialecten, — ook hier heeft onze bijzondere situatie in Indië ons parten gespeeld wat betreft ons oordeel omtrent de vereischten voor China zelf. Immers, waar een ambtenaar voor Chineesche zaken in Indië het onmogelijk zonder een of twee Zuidelijke dialecten kan stellen, is de kennis van zulke dialecten (behoudens bij zendingen, die geheel buiten deze beschouwingen vallen) in China zelf *volstrekt overbodig*. Van al de bovengenoemde categorieën van Chineesch-sprekende Europeanen, geloof ik niet dat vijf op de duizend iets anders dan het „mandarijnisch” (Pekingsch- of Nankingsch-, dat verschild niet veel) beoefend hebben. Elke zich zelf respecteerende Chineesch, zoowel in de ambtenaars- als in de koopmansklasse, spreekt, of kan zich goed redden, in het mandarijnisch. Kan hij dat niet, dan voelt hij zich werkelijk beschaamd, „verliest gezicht”, en is vol van excuses tegenover den mandarijnisch-sprekkenden Europeaan. De schrijftaal blijft in ieder geval dezelfde.

De vraag, of een betere toerusting op het gebied van kennis van de taal, onze economische relaties met China ten goede zou komen, is, meen ik, met het bovenstaande vanzelf beantwoord. Wij staan in dat opzicht nu bij de meeste andere naties *ten achter*, waar wij, met onze zoo veel betere voorbereiding voor het aanleeren van talen, gemakkelijk *aan den spits* hadden kunnen staan, evenals wij in degelijkheid en grondigheid van onze koloniale studies vóóraan staan. Wat een gedecideerde achterstand in zoo'n belangrijk veld voor economische bemoeiingen als China, onder steeds scherper wordende concurrentie, beteekent, kan iedere belanghebbende voor zich zelf beoordeelen.

THOS. T. H. FERGUSON.

DE SUIKERHANDEL IN 1929.

Evenals in het voorafgaande jaar verkeerden de suikermarkten ook gedurende het grootste gedeelte van 1929 in lustelooze stemming. De dalende richting der suikerprijzen bleef met kleine fluctuaties gedurende de eerste helft van het jaar aanhouden en in Juni werd het laagste prijsniveau sedert het jaar 1902 bereikt. De in Europa heerschende droogte met de kans van een nadeeligen invloed op den bietoogst en betere consumptievraag in Amerika tengevolge van de gróote warmte, deden de stemming toen echter veranderen en leidden tot groote aankopen van raffinadeurs en speculanten tot stijgende prijzen. Op deze vaste markt volgde in Augustus weer een tijdperk van onverschilligheid van den kant der koopers, doch over het algemeen bleven de markten prijshoudend totdat in het najaar bleek, dat de droogte weinig of geen schade aan de bietoogsten had toegebracht. Sedert October brokkelden prijzen weer geleidelijk af en sloot het jaar op een niveau, dat slechts weinig boven de lage Juni-prijzen lag. De crisis op de Ame-

rikaansche effectenmarkt is ook niet zonder nadeeligen invloed geweest op de operaties in suiker.

De Cuba oogst, die na drie jaren restrictie voor het eerst weer vrij gelaten was, leverde 5.156.000 tons op, hetgeen ongeveer overeenkomt met het recordcijfer van 1925, tegen een oogst van 4.012.000 tons in 1928 en 4.500.000 tons in 1927. In Augustus werd door de Cubaansche Regeering een besluit uitgevaardigd, waarbij de verkoopen van het op 1 September nog onverkochte restant van den laatsten oogst alsmede de geheele oogst 1930 opgedragen werd aan de sedert begin van het jaar buiten werking gestelde Cubaansche Export-Corporation in afwachting van de formatie van eene Coöperatieve Verkoop Commissie (Single Seller System), die intusschen tot stand gekomen is. De Regeering blijft dus een wakend oog houden op de belangen van de Cubaplanters, hetgeen opnieuw blijkt uit het vaststellen van het begin der maalcampagne voor den aanstaanden oogst op niet vóór 15 Januari. In de beide voorafgaande jaren was deze datum 1 Januari, doch met het oog op de groote onverkochte voorraden uit den vorigen oogst heeft men thans de campagne eene halve maand verschoven, hetgeen tevens wat minder product beteekent. De a.s. oogst wordt door Willett & Gray geraamd op 4.900.000 tons en door de Regeering op 4.500.000 tons. Intusschen valt geen suiker oogst bij het begin der campagne zoo moeilijk te taxeren als die op Cuba, buitendien bestaat hier nog altijd de mogelijkheid van hernieuwde restrictie door de Regeering wanneer de prijzen niet loonend zijn.

De Cubasuiker werd als volgt verscheept:

Destinatie:	1929 tons	1928 tons	1927 tons
Vereenigde Staten	3.643.121	2.834.778	3.207.282
Europa	996.229	1.033.312	756.205
Canada	30.834	49.854	56.995
Verre Oosten	32.813	9.925	81.693
Anderen landen	26.584	2.653	23.603
Totaal	4.729.581	3.930.522	4.125.778

In de Vereenigde Staten werkte eene voorgestelde en door het Congres goedgekeurde verhoging van het invoerrecht op Suiker nogal verontrustend op de markt totdat in Augustus het voorstel door den Senaat afgewezen werd. Daarna werd propaganda gemaakt voor verlaging van invoerrechten.

De consumptie in de Ver. Staten bedroeg volgens Willett & Gray in het kalenderjaar 1929 5.811.000 tons tegen 5.543.000 tons in 1928 en 5.297.000 tons in 1927.

Aan de termijnmarkt te New-York waren de noteringen in cents per lbs. voor Centrifugals basis 96° zonder inkomende rechten voor spoedige levering als volgt:

	Laagste	Hoogste
Januari	1.99	2.06
Februari	1.85	2.02
Maart	1.88	2.05
April	1.83	1.97
Mei	1.72	1.96
Juni	1.59	1.81
Juli	1.97	2.26
Augustus	1.97	2.17
September	2.09	2.31
October	2.01	2.35
November	1.92	2.09
December	1.82	1.92

In Engeland werd de markt tegen het einde van het jaar ontwricht door de mogelijkheid van wijzigingen van beteekenis in de suikerwetgeving — invoerrechten en preferentieel tarief — bij indiening van het Budget van het Labour Government. Intusschen worden door de Regeering maatregelen beraamd tot eventuele overbrugging van het overgangsstadium zonder groote schokken.

Het jaar begon met noteringen voor Augustus levering op de Londensche termijnmarkten van Sh. 12/6 voor witte Suiker en Sh. 9/4½ voor Ruwsuiker basis 88°. In Juni waren deze noteringen gedaald tot Sh.

9/4½ voor witte en Sh. 7/3 voor ruwe Suiker, herstellende zich midden Juli tot resp. Sh. 11/6 en Sh. 9/-, om tot begin Augustus weer te dalen tot resp. Sh. 10/6 en 8/3. De December termijn werd toen resp. Sh. 11/2¼ en Sh. 8/9 genoteerd en was na eenige fluctuaties einde September tot resp. Sh. 11/9 en Sh. 9/- gestegen. Daarop zette opnieuw een daling in en bij het begin van de December maand waren de noteringen voor dezen termijn resp. Sh. 9/10½ voor witte en Sh. 7/4½ voor ruwe Suiker.

De Board of Trade Statistiek aan het einde van het jaar 1929 luidt als volgt:

	1929 tons	1928 tons
Import Geraffineerd	55.992	221.392
„ Ruwsuiker	2.055.230	1.709.145
Totaal Geïmporteerd	2.111.222	1.930.537
Export	169.966	85.496
Consumptie	1.946.228	1.794.290
Voorraad op 31/12/29	388.900	274.350

Duitschland, waar alleen zooveel Suiker geëxporteerd mag worden als niet voor het binnenlandsch verbruik benodigd is, mocht 13 pCt. van zijn oogst 1928/29 uitvoeren of ruim 240.000 tons. Het exportsurplus van den nieuwen oogst zal waarschijnlijk nog wat grooter worden met het oog op den ca. 100.000 tons grooteren oogst. Intusschen schijnt de Regeering plannen te hebben om de accijns af te schaffen, hetgeen aan het binnenlandsch verbruik ten goede zoude komen.

Evenals in Duitschland vindt ook in Tsjecho-Slowakije eene centralisatie van het Suikerbedrijf plaats, waarvan sluiting van kleinere fabrieken en samensmelting met andere het gevolg is. In verband met de slechte prijzen voor andere gewassen wordt niettegenstaande de lage suikerprijzen eene uitbreiding van den bietenaanplant met ongeveer 15 pCt. in uitzicht gesteld.

Frankrijk verhoogde in November de inkomende rechten van frs. 100 tot frs. 140 per 100 KG. en verlaagde te gelijker tijd den accijns van frs. 100 tot frs. 85. Waar in Augustus de accijns reeds met frs. 25 verlaagd was geworden, bedraagt deze gezamenlijke verlaging gedurende het jaar evenveel als de jongste verhoging der rechten, zoodat de oorspronkelijke bedoeling, om de suiker voor den binnenlandschen verbruiker door verlaging van den accijns goedkoper te maken, teniet gedaan en omgezet werd in eene nieuwe bescherming van de suikerindustrie. In verband hiermede verwacht men eene uitbreiding van den a.s. bietuitzaai.

In Nederland werd in April in de Tweede Kamer een wetsvoorstel aangenomen, waarbij van Regeeringswege eene premie betaald zoude worden op in Nederland geproduceerde suiker indien de doorsneeprijs voor geraffineerde suiker beneden f 17 per 100 KG. lag. De Eerste Kamer heeft de bekrachtiging dezer wet echter geweigerd, zoodat Nederland voor de twijfelachtige eer bewaard werd om in de rij der suikerpremies betalende landen te mogen staan.

In de Tweede Kamer werd een wetsvoorstel ingediend om de accijns ingaande 1 Januari, 1930 van f 27 op f 22.50 te reduceeren, hetgeen dezer dagen aangenomen werd en nu nog op de goedkeuring der Eerste Kamer wacht.

De markt alhier volgde het geheele jaar de leiding van New-York en London. Aan het begin van het jaar werd prompte witte suiker tot f 13¼ en de Augustus termijn tot f 14 verhandeld. Het laagste niveau werd in Juni bereikt met f 11¼ voor prompte en Augustus levering, er volgde een vlug herstel tot f 14 en het jaar sloot op f 11½.

De Europeesche Bietsuiker oogsten leverden de volgende totalen in Metr. tons op, waarbij de cijfers voor de oogsten 1929/30 de laatste taxaties van F.O. Licht vertegenwoordigen.

	1929/30	1928/29	1927/28
	Raming	Opbrengst	Opbrengst
Duitschland	1.965.000	1.851.263	1.664.412
Tsjecho-Slowakije	1.025.000	1.042.948	1.239.155
Oostenrijk	120.000	107.322	110.004
Hongarije	240.000	220.062	186.701
Frankrijk	870.000	903.075	863.206
België	255.000	279.290	273.113
Nederland	270.000	319.937	259.964
Denemarken	135.000	170.000	142.800
Zweden	121.000	160.860	145.335
Polen	900.000	756.889	566.961
Italië	450.000	367.334	284.276
Spanje	240.000	262.000	236.162
Engeland	310.000	245.090	237.733
Andere landen	314.000	335.257	314.188
Europa zonder Rusland.	7.215.000	7.021.327	6.524.010
Rusland	1.200.000	1.446.000	1.501.986
Europa incl. Rusland..	8.415.000	8.467.327	8.025.996

De markt op Java was gedurende het afgelopen jaar weinig geanimeerd. Bij het begin van het jaar waren 630.000 tons uit oogst 1929 vooruitverkocht, waarvan 300.000 tons witte Suiker juist afgesloten waren tot f 13 per 100 KG. Er volgden verdere verkoopen hiertoe en van Suiker No. 16 en hooger tot f 11½ en f 11¼ en toen de campagne in April begon was ongeveer een derde van den oogst verkocht. De verdere afzet van het Java-product was niet gemakkelijk doordat producenten prijzen verlangden, die niet alleen ver boven Europeesche pariteit lagen maar die het zelfs vaak onmogelijk maakten om in Britsch-Indië en andere Oostelijke afzetgebieden tegen Europeesche bietsuiker en Cubasuiker te concurreren. In Juni accepteerden de V.I.S.P. een prijs van f 12 voor witte Suiker en f 10½ voor No. 16 en hooger, waartoe ca. 500.000 tons verkocht werden en daarna kon de verkooplimate successievelijk tot f 13 voor witte Suiker en f 12 voor No. 16 en hooger verhoogd worden. Na midden September, toen de markt weer daalde, werd weinig meer verkocht en aan het einde van het jaar waren nog bijna 200.000 tons van de bij de V.I.S.P. aangesloten fabrieken onverkocht, terwijl ook de onafhankelijke fabrieken nog onverkochte Suiker hebben.

In September vonden de eerste verkoopen plaats van Suiker uit den oogst 1930. Afgedaan werden ca. 57.000 tons Witte Suiker tot f 14 en ca. 70.000 tons Suiker No. 16 en hooger tot f 12½, waarna koopers zich terugtrokken.

De Javaoogst van 1929 leverde bij een 1½ pCt. grooteren aanplant 2.944.000 tons op tegen 2.950.000 tons in 1928. Voor 1930 kwam in de beplante oppervlakte weer zoo goed als geen verandering, de uitbreiding bedraagt nog geen 1 pCt. Het weer was tot dusver voor den nieuwen aanplant minder gunstig en wordt eene latere campagne verwacht en een kleinere oogst.

De afschepingen van Java hebben bedragen van Januari tot en met December in de drie laatste jaren:

	1929			1928			1927		
	Jan./Dec.	Jan./Dec.	Jan./Dec.	Jan./Dec.	Jan./Dec.	Jan./Dec.	Jan./Dec.	Jan./Dec.	
	tons van 1000 Ko's.								
Holland & v.o.	7.774	11.243	35.446						
Groot Britannië	24.585	12.106	10.565						
Frankrijk	72.973	75.275	36.223						
Duitschland	815	14.360	29.429						
België	17.494	10.242	6.048						
Zweden	12.227	—	—						
Noorwegen	—	—	56						
Italië	6.370	813	306						
Griekenland	—	4.369	7.130						
Ver. Staten O.k.	1	1.541	203						
Malta	—	305	—						
Algiers	—	508	—						
Port-Saïd & v.o.	244.972	212.094	46.652						
Totaal bewesten Suez ...	387.211	342.912	172.002						
Britsch-Indië	989.911	1.083.394	625.765						
Japan	236.497	273.278	397.538						
China	281.234	314.708	163.403						
Hongkong	245.058	248.430	178.058						

Singapore	90.028	105.723	64.795
Aden	4.512	15.961	9.985
Penang	28.557	22.593	16.055
Saigon	9.663	7.448	4.397
Dairen	5.692	374	164
Zanzibar	476	1.333	2.308
Arabië	900	1.816	—
Siam	33.026	34.687	23.717
Philippijnen	—	872	143
Britsch Borneo	—	258	30
Wladivostock	2.032	2.134	4.979
Australië	701	390	206
Nieuw Zeeland	11.247	42.941	17.166
Ver. Staten W.k.	10.973	—	—
Andere landen	45.500	10.414	—
Totaal	2.382.718	2.509.666	1.687.652

De wereldproductie voor 1929/30 wordt door Willett & Gray geraamd op 26.786.500 tons tegen 27.168.200 tons in 1928/29 (oorspronkelijke raming 26.536.100 tons) en 25.218.940 tons in 1927/28. Britsch-Indië wordt daarbij aangenomen met 2.650.000 tons tegen 2.735.000 tons. Voor Europa namen W. & Gr. een cijfer van 8.143.000 long tons, terwijl Licht zijne raming voor Europa intusschen tot 8.415.000 Metr. tons gelijk 8.282.500 long tons verhoogd heeft. W. & Gr's wereldcijfer voor 1929/30 dient dus met 139.500 tons verhoogd te worden en zal het geraamde cijfer ook dan nog ietwat beneden de vorige opbrengst liggen.

Minder gunstig dan de in het vooruitzicht staande productie zijn de zichtbare voorraden, die zich op 1 December als volgt vergeleken met de beide vorige jaren:

	1929	1928	1927
	tons	tons	tons
Duitschland	1.305.000	1.232.000	989.000
Tsjecho-Slowakije	743.000	702.000	789.000
Frankrijk	502.000	439.000	450.000
Nederland	226.000	249.000	199.000
België	157.000	180.000	165.000
Polen	375.000	286.000	229.000
Engeland Geïmp. Suiker..	205.000	156.000	183.000
Engeland Binnenl. Suiker.	75.000	46.000	33.000
Europa	3.588.000	3.290.000	3.037.000
Alle havens Ver. Staten.	793.000	233.000	—
Cubaansche havens	255.000	288.000	351.000
Cuba binnenland	310.000	95.000	180.000
Totaal	4.946.000	3.906.000	3.568.000

Het surplus van 1 miljoen tons is belangrijk, doch niet verontrustend, gezien de gestadige toename van het verbruik terwijl geen buitengewoon groote oogsten in het vooruitzicht zijn. Volgens F.O. Licht bedroeg het Suiker verbruik in Europa in 1928/29 — 10.081.742 tons tegen 9.823.634 tons in het voorafgaande jaar, hetgeen een toename beteekent van 258.108 tons. Voor Noord-Amerika bedragen deze cijfers 7.072.000 tons tegen 6.512.000 tons, eene toename dus van 560.000 tons, doch moet daarbij in aanmerking genomen worden, dat in de Vereenigde Staten consumenten veel suiker ingeslagen hebben met het oog op de verwachting op verhooging van het invoerrecht en diensgevolge stijging van den prijs van het artikel. De voorgestelde verhooging van rechten werd zoals reeds hierboven gezegd door den Senaat niet goedgekeurd. De totale cijfers voor het wereldverbruik, die uit den aard der zaak niet zooveel aanspraak op nauwkeurigheid kunnen maken, zijn van F. O. Licht voor 1928/29 — 26.747.000 tons tegen 1927/28 — 25.897.000 tons, van Dr. Miskusch resp. 27.400.000 tons en 25.843.000 tons.

De Economische Commissie van den Volkenbond heeft zich bezig gehouden met een onderzoek naar de oorzaak van de moeilijkheden, waarmede de Suikerindustrie in de meeste landen te kampen heeft en naar de middelen om de cultuur weer loonender te maken. Dit onderzoek, berustend op de rapporten van deskundigen in de voornaamste productielanden, heeft nog niet tot het gewenschte resultaat geleid, waar bij de zeer uiteenlopende belangen der verschil-

lende landen geen algemeen geldend besluit genomen kon worden. Geconstateerd werd, dat de overproductie een gevolg is van de kunstmatige bescherming der industrie in vele landen en geadviseerd werd de bestaande accijnsen te verlagen ten einde het verbruik te bevorderen. Overigens blijft het initiatief voor het scheppen van een meer gezonden toestand overgelaten aan de leiders van de industrie in de verschillende landen, die na verkregen overeenstemming aan hunne respectievelijke Regeeringen voorstellen kunnen doen tot wijziging der wetgeving.

Intusschen werd het i.d.t. op instigatie van Cuba begonnen overleg tusschen afgevaardigden uit de grootste productielanden te Brussel voortgezet zonder alsnog tot eenig tastbaar resultaat te hebben geleid. Java, dat zonder eenige bescherming van Regeeringswege zijn suiker goedkoop produceert dan eenig ander land, is begrijpelijkerwijze niet genegen tot eene inkrimping van zijn aanplant over te gaan. Daarentegen zijn ook aan eene uitbreiding van den suikeranplant op Java natuurlijke perken gesteld, zoodat men geen overstrooming met Javasuiker behoeft te vreezen. De groote toename der productie eenige jaren geleden was uitsluitend te wijten aan de ontdekking eener nieuwe rietsoort van hoog gehalte en schijnt ook op dit gebied voorloopig het uiterste bereikt te zijn. De toestand op Java behoeft dus voor andere landen geen beletsel te zijn om tot eene gezondmaking hunner cultuur over te gaan.

Naar verluidt heeft de bekende Nederlandsche deskundige Dr. Prinsen Geerligts reeds voorstellen ingediend, die naar men mag hopen tot eene nieuwe Suikerconventie zullen leiden.

A. V.

DE VRACHTENMARKT GEDURENDE DE TWEDE HELFT VAN 1929.

In tegenstelling met het vorig jaar, toen de vrachten gedurende het tweede semester scherp opliepen, heeft het tweede halfjaar 1929 niet dan teleurstelling gebracht. De reeds geruimen tijd min of meer gespannen verhouding tusschen werkgevers en werknemers was oorzaak, dat in Juli een verscheidene weken durende havenarbeidersstaking in Argentinië werd geïmplementeerd. De oopenhooping van scheepsruimte zoowel in de boven- als benedenhavens der Laplata-rivier leidde tot een scherpe daling van het vrachtenpeil; tal van schepen die reeds op basis van 25/- per ton voor de thuisreis waren bevracht, misten hun „cancelling date” en moesten tenslotte opnieuw bevracht worden tot cijfers die gemiddeld 8/- à 9/- lager waren dan de oorspronkelijk overeengekomen vrachten. Sedert dien zijn de bevrachtingszaken van Zuid-Amerika zienderogen ingekrompen; gebrek aan vraag deed de vrachten verder dalen, totdat in October het laagste peil, t.w. 11/2 per ton van Buenos Aires naar het Vereen. Kon./Eur. Vasteland, sedert den oorlog bereikt werd. Variëeren de gemiddelde jaarvrachten van de Boven- en Beneden-rivier, gedurende het afgelopen jaar naar Europa betaald, al niet veel wanneer men haar met de gemiddelde cijfers van 1928 vergelijkt, dan kan men hieraan niettemin geen reden tot voldoening ontleenen, daar immers het jaar 1928 met zwart krijt in de annalen der scheepvaart-historie staat aangeteekend. Heel wat schriller is daarentegen het onderscheid indien men de gemiddelden vergelijkt met die van 1927.

Was derhalve het verloop der Laplata-markt — van zóó groote beteekenis voor den toestand op de wereld-vrachtenmarkt — gedurende het tweede halfjaar uitermate teleurstellend, ernstiger nog was de deceptie, die den reeders door de Montreal-afschepers werd bereid. Ondanks groote voorraden, goeddeels zelfs van den vorigen oogst, die het aanvankelijk vertrouwen der vrachtafzenderijen op een bevredigend seizoen volkomen schenen te wettigen, zijn de bevrachtingszaken van ongekend geringen omvang gebleven.

Van een „spurt” in den nazomer, gebruikelijk verschijnsel, was ditmaal geen sprake en het Montreal-seizoen 1929 met een gemiddelde vracht van 11¼ dollarcenten per 100 lbs. tegen resp. 13¼ in 1928, 15¼ in 1927 en 16¼ in 1926 zal langen tijd als één der allerngunstigste in herinnering blijven. Verschillende reederijen, die in de begrijpelijke verwachting redelijke thuisvrachten te kunnen bedingen, contracten voor het vervoer van kolen van Wales naar Montreal hadden afgesloten, zagen zich voor de onmogelijkheid geplaatst om „überhaupt” retourlading te secureeren en waren genoodzaakt hare schepen na ontlossing in ballast naar elders te dirigeren. Dat ook de Noord-Amerikaansche markt een teleurstellend verloop heeft gehad kan nauwelijks verwondering wekken. De gemiddelde graanvracht van transatlantische havens naar het Continent bedroeg slechts 11¼ dollarcenten per 100 lbs. tegen resp. 14½, 15¼ en 18¼ in de jaren 1928, 1927 en 1926. Van de Golf van Mexico waren de graanbevrachtingen mede zeer gering in aantal, terwijl ook Cuba gedurende het tweede halfjaar weinig of geen steun aan de vrachtenmarkt verleende. Zij, die hoopten, dat de Westkust van Noord-Amerika, in het bijzonder na de sluiting van de vaart in de St. Lawrence-rivier in November, meerdere bedrijvigheid zou ontwikkelen, zijn tot dusver bedrogen uitgekomen. De gemiddelde vracht gedurende 1929 van de Pacific Coast naar Europa betaald bedraagt 27/8%, bijna 2/- per ton lager dan het 1928-gemiddelde. Ook Britsch-Indië, het Verre Oosten en Australië deelden in de algemeene malaise. In de zomermaanden werden tal van schepen van Australië in ballast naar Zuid-Afrika en Argentinië gedirigeerd, ofschoon ook daar de kansen om de schepen zonder verlies naar huis te brengen al bijster ongunstig waren. De toestand op de Australische markt wordt wellicht het best geschetst door een vergelijking van de in Augustus voor nieuwe oogst-aflading (Januari/Februari) betaalde vrachten, die van 30/- tot 35/- per ton varieerden en het cijfer van 25/-, dat in December noodgedwongen werd geaccepteerd. Onder deze omstandigheden is een gemiddelde daling van 7/- per ton vergeleken met 1928 alleszins begrijpelijk. Ook de Oostersche markten reageerden scherp gedurende de zomermaanden; van de Madras-kust daalde de vracht voor palmpitten tot 17/6 (hoogste vracht in 1929: 30/-). Van Mauritius werd voor het vervoer van suiker 22/6 geaccepteerd (hoogste vracht 26/-), van Bombay 17/- per ton draagvermogen tegen een topvracht van 26/-, terwijl tenslotte de vracht voor soyaboonen van Dalny gedurende de zomermaanden daalde tot 18/- (topvracht 33/9). Weliswaar ontwikkelde zich voor Augustus/September aflading van Dalny vervolgens levendiger vraag, zoodat de vracht wederom tot 33/9 kon stijgen, maar overvloedig aanbod van ballastschepen van Australië deed het vrachtenpeil sedert wederom een scherp dalende richting inslaan, zoodat aan het eind van het jaar niet meer dan circa 25/- kon worden gemaakt.

Een verrassing bracht de Donau-markt, die in Augustus/September een sedert jaren ongekende bedrijvigheid ontplooidde. Naar schatting werden in laatstgenoemde maand ca. 120 schepen met een laadvermogen van ca. 680.000 tons bevracht. In October behoorde de belangstelling intusschen reeds vrijwel tot het verleden en sedert is deze markt practisch weder op non-activiteit gesteld. Een tweede belangrijke factor, waarop de aandacht dient te worden gevestigd was de vraag naar schepen voor houtvervoer van Oost en Witte Zee, in het bijzonder voor Russische reekening. Tal van schepen tot ca. 6/7000 tons draagvermogen werden voor de vaart op Leningrad en Archangel op time-charter bevracht, terwijl ook gedurende het geheele verscheppingsseizoen goede vraag bleef bestaan voor schepen op tripcharter. Eén en ander was oorzaak, dat de houtvrachten van de Oostzee mede scherp konden stijgen, terwijl ook de kolen- en ertsvrachten in de Europeesche vaart, dank zij minder ruim aanbod van

tonnage, zich op een hooger peil dan het jaar tevoren bewegen.

Het overzicht der vrachtenmarkt gedurende het tweede semester doet duidelijk zien hoe weinig gunstig de toestand — enkele markten daargelaten — voor de vrachtaartrederijen in deze periode is geweest. Temeer valt zulks te beteuken waar de eerste zes maanden over het geheel niet onbevredigend waren en handhaving der vrachten van de voornaamste markten op het toen geldend peil het afgelopen jaar gunstig van zijn voorganger zou hebben doen onderscheiden. De sedert ingetreden kentering heeft echter de aanvankelijk bereikte resultaten goeddeels teniet gedaan en over het geheel heeft het afgelopen jaar dan ook weinig reden tot tevredenheid gegeven. Verschillende factoren hebben tot den huidigen min bevredigenden toestand op de vrachtenmarkt geleid. Allereerst dient in herinnering gebracht, dat de voorlaatste oogst in Canada met een opbrengst van 567 miljoen bushels tarwe een record vormde. Ook Noord-Amerika kon op een zeer goeden oogst (903 miljoen bushels) terugzien. De najaarsverscheppingen waren echter niet zeer omvangrijk en het jaar 1929 bracht dan ook een wereld-tarweoverschot van 40 miljoen quarters. Bij gebrek aan voldoende vraag sloegen de prijzen spoedig een dalende richting in en toen in Mei j.l. een zeer laag peil werd bereikt besloot de Canadeesche tarwepool in afwachting van een evt. prijsherstel zich practisch geheel uit de markt terug te trekken. Gunstige Europeesche oogsten, gevoegd bij regelmatig afscheep van Argentinië waren oorzaak, dat ook in het najaar slechts in zeer beperkte mate uit Canada en Noord-Amerika werd aangevoerd. Nog steeds blijft de aanvoer voor Europeesche rekening, mede door de maatregelen, welke door Duitschland, Frankrijk en Italië tot beperking van tarwe-invoer zijn genomen, binnen bescheiden grenzen en waar de wereld-vrachtaart in de eerste plaats is aangewezen op de graanverscheppingen, die immers de basis voor een bevredigend emplot vormen, lijdt het geen twijfel of de weinig gunstige toestand op de graanmarkt zooals deze zich in de tweede helft van 1929 heeft ontwikkeld, is één der voornaamste oorzaken van de huidige depressie op de vrachtenmarkt. Daarnevens dient echter gewezen op den huidigen omvang der wereld-handelsvloot in vergelijking met den wereldhandel. Sir William C. Currie, President der Chamber of Shipping of the United Kingdom, wees er dezer dagen op, dat de wereld-tonnenmaat thans 68 miljoen tegen 49 miljoen tons vóór den oorlog bedraagt. „De wereldhandel”, aldus Sir William, „is ontoereikend om deze tonnenmaat voldoende emplot te verzekeren en waar de exploitatiekosten gemiddeld 70 tot 80 pCt. hooger zijn dan vóór den oorlog, terwijl het gemiddeld indexcijfer voor de eerste tien maanden slechts 12 pCt. hooger was dan in 1913, is het duidelijk, dat voorshands de vooruitzichten voor de wereldscheepvaart weinig bevredigend zijn”. Belangwekkend is het navolgend overzicht van de uitbreiding, die in de na-oorlogsjaren aan de handelsvloot is gegeven, waarbij erop dient gewezen, dat de grootere snelheid der schepen deze in staat stelt de rondreizen zooveel vlugger dan weleer te volbrengen wat het bestaand surplus mede accentueert:

Te water gelaten tonnage in duizenden tonnen.

	Periode	Bruto Reg. tons
Gemiddelde	1909/13	2.489
„	1922/25	2.137
	1927	2.286
	1928	2.699
	1929 (gebaseerd op het totaal der eerste negen maanden)	2.690

In het tijdvak Juni 1928/Juni 1929 bedroeg de vermeerdering 1.247.980 tons, volgend op een toeneming van 1.892.111 tons gedurende de vorige twaalf maanden. Het is duidelijk, dat een zoo aanzienlijke stijging der beschikbare ruimte de vrachtenmarkt uiterst gevoelig heeft gemaakt voor iedere vermindering in de

vraag naar tonnage en hierin moet dan ook mede één der voornaamste oorzaken worden gezien van de kentering, die zich in het tweede halfjaar 1929 op de wereld-vrachtenmarkt heeft voltrokken.

Aan voorspellingen omtrent het verloop in het nieuw aangevangen jaar zullen wij ons niet wagen. Weliswaar zijn de onmiddellijke vooruitzichten weinig bemoedigend, maar het is nauwelijks denkbaar, dat de vrachten, die allerwegen op een ongekend laag peil zijn aangeland, nog verder zullen dalen. Reeds gaan de vrachtaartrederijen, voornamelijk in Engeland, er in toenemende mate toe over haar tonnage in afwachting van betere tijden op te leggen; vindt dit laatste ook elders navolging dan is een eerste voorwaarde voor geleidelijk herstel vervuld. Ook voor de vrachtenmarkt, het verleden heeft dit geleerd, geldt overigens: Accidit in puncto, quod non speratur in anno, datgene waarop men niet durft hopen in een jaar, gebeurt soms in een oogenblik. Moge het aangevangen jaar de juistheid hiervan op overtuigende wijze aantoonen!

C. V.

HET BIJBEDRIJF DER HARINGSCHEPEN.

Reeds eerder¹⁾ heb ik de aandacht gevestigd op het groote belang, hetwelk ons haringvisscherijbedrijf er bij heeft, om van de schepen en andere zake-lijke productie-middelen en van de bemanningen gedurende den tijd, dat niet op haring kan worden gevischt, een gebruik te maken, dat voldoende inkomsten oplevert. Vooreerst moet het aan de bedrijfsresultaten ten goede komen, als deze productie-middelen het geheele jaar door en niet alleen gedurende de uitoefening der haringvisscherij benut worden. Van veel grooter belang is een loonend bijbedrijf evenwel met het oog op het personeel-vraagstuk.

Over het algemeen is de lust, om op haringvisschersvaartuigen dienst te nemen, aanmerkelijk afgenomen. Dit heeft verschillende oorzaken. De onvoldoende verdiensten en de werkloosheid gedurende de na-oorlogscrisis in het haringvisscherijbedrijf en de uitbreiding van de industrie, waarin de arbeidsvoorwaarden gunstiger waren of althans schenen, in en nabij een der voornaamste visscherijcentra, waren daarvan wel de voornaamste. Niet alleen zochten vele visschers in dien crisistijd werk in andere bedrijven, maar hun kinderen kozen in verband met de slechte vooruitzichten in de visscherij voor een groot deel een ander beroep. De toevloeiing van jonge werkrachten is daardoor niet ruim genoeg geweest en hiervan ondervindt het bedrijf thans de nadeelige gevolgen.

Een der eerste voorwaarden, om tot verbetering in dien toestand te geraken, is, dat de arbeidsvoorwaarden der visschers beter worden. Dan zullen ongetwijfeld op den duur weder meer jonge werkrachten naar het bedrijf worden gelokt. Nu is de toestand van de haringvisschers in den laatsten tijd ongetwijfeld veel verbeterd: dank zij de gunstiger uitkomsten van het bedrijf vooral, zijn de loonen aanmerkelijk gestegen en de seizoen-werkloosheid is sterk verminderd. Dit laatste is bovenal te danken aan de verbouwing der zeilloggers tot motorloggers, welke vooral in de laatste jaren op groote schaal heeft plaats gevonden. Hoe langer hoe meer blijkt nl., dat de motorloggers zich veel beter dan de zeilloggers voor de treilvisscherij leenen. Van de uitoefening van dit bedrijf met een zeillogger heette het altijd, dat deze aan den reeder geld kostte en daarom alleen plaats vond als middel tot werkverschaffing aan de haringvisschers; met een motorlogger schijnt zij daarentegen met meer of minder voordeel uitgeoefend te kunnen worden, zoo zelfs, dat sommige reeders haar nog voortzetten, als andere hun schepen reeds ter haringvangst hebben uitgezonden.

De motorloggers nemen dan ook na afloop van de

¹⁾ Zie mijn artikel „De Haringvisscherij in 1926” in het nummer van 12 Januari 1927.

haringvisserij veel drukker aan de treilvisserij deel dan de zeilloggers. Dit blijkt duidelijk uit onderstaand overzicht van de aantallen motor- en zeilloggers, welke in de jaren 1927 en 1928, in de beide vóór-oorlogsjaren 1912 en 1913 en in het naoorlogsjaar 1919 voor de haringvisserij werden gebezigd en in de eerste maanden van het volgende jaar aan de treilvisserij deelnamen.

Haringvisserij			Treilvisserij				
Jaar	Motor-loggers	Zeil-loggers	Tezamen	Jaar	Motor-loggers	Zeil-loggers	Tezamen
1928	157	68	225	1929	120	11	131
1927	70	196	266	1928	54	46	100
1919	32	593	625	1920	4	132	136
1912	11	561	572	1913	5	193	198
1913	9	540	549	1914	2	157	159

Het aantal motor- en zeilloggers, dat in het eerste halfjaar van 1928 aan de treilvisserij deelnam, bedroeg dus 37 pCt. van dat, hetwelk het voorafgaande jaar ter haringvangst uitvoer; van de schepen dezer soort, welke in 1928 de haringvisserij uitoefenden, treilde daarna 58 pCt., het aantal motorloggers was inmiddels aanmerkelijk ten koste van dat der zeilloggers toegenomen. In vroegere jaren, toen de vloot nog voor het grootste gedeelte uit zeilschepen bestond, was de deelneming aan de treilvisserij veel geringer. In 1913 treilde 29 pCt., in 1914 34 pCt., in 1920 22 pCt. van het aantal motor- en zeilloggers, dat men in het voorafgaande jaar voor de haringvisserij had gebruikt.

Opmerkelijk is ook, dat van de 32 motorloggers, die in het jaar 1919 voor de haringvisserij dienden, in 1920 slechts 4 voor de treilvisserij werden gebezigd. Voor een deel zal dit wel zijn verklaring vinden in het feit, dat zij in dien tijd voor de treilvisserij nog niet zoo geschikt waren als tegenwoordig, nu de motoren zooveel verbeterd zijn.

Een vraag van belang is, of de drukker uitoefening van de treilvisserij met motorloggers zich in de toekomst zal handhaven. Veel zal natuurlijk afhangen van de daarmede verkregen resultaten. In 1928 waren deze alleszins bevredigend, hetgeen een stimulans was, om dit jaar dezen tak van visscherij veel drukker te gaan uitoefenen. Het gevaar was intusschen niet geheel denkbeeldig, dat de markt voor versche visch den veel grooteren aanvoer, welke hiervan het gevolg zou zijn, niet tegen loonende prijzen zou kunnen opnemen. Blijkens het „Verslag over de visscherij gedurende het jaar 1928” bedroeg de gemiddelde reisdagvangst der motorloggers in dat jaar 239 KG. en die der stoomtreilers 855 KG. Het gemiddelde vangvermogen van een motorlogger kan men derhalve op ongeveer 28 pCt. van dat van een stoomtreiler stellen. De toeneming van het aantal treilende motorloggers met 66 stond dus gelijk met een toeneming van het aantal stoomtreilers met 18 gedurende het tijdperk, dat de motorloggers alle aan de treilvisserij deelnamen. Die tijd viel bovendien ten deele samen met de periode, waarin ook de massale aanvoeren van Zuiderzeeharing, welke een ongunstigen invloed op de prijzen der treilvisch plegen te hebben, gewoonlijk voorkomen.

Afgezien van het feit, dat de uitoefening der visscherij in Februari vrij ernstige belemmering onderdond door de strenge vorst, waren de resultaten dit jaar intusschen bijna even gunstig als in 1928. De gemiddelde besomming per reis bedroeg nl. in het tijdvak Januari—Juli van dit jaar *f* 722 tegen *f* 728 in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. Ten deele was dit te danken aan de mislukking der Zuiderzeeharingvisserij tengevolge van den strengen winter. Bovendien vertoont de markt voor versche zeevisch sinds eenigen tijd een buitengewoon groot opnemingsvermogen; dit is o.a. ook af te leiden uit het feit, dat men de IJmuidensche stoomtreilvloot aanmerkelijk heeft kunnen uitbreiden. Niettegenstaande

de motorloggers in 7 maanden tijds rond 3.367.000 KG. visch aanvoerden, of 2.287.000 KG. meer dan in dezelfde periode van het vorige jaar, hielden de prijzen zich dan ook goed. Neemt men in aanmerking, dat de haringvisserij in de Zuiderzee door het gereed komen van den afsluitdijk binnenkort geheel of althans grotendeels tot het verleden zal behooren, dan blijken voor den afzet van de treilvisch der motorloggers de vooruitzichten dus zeer bemoedigend.

De stoomloggers zijn niet geschikt voor een winstgevend uitoefening der treilvisserij als bijbedrijf; zoo luidt ook de uitspraak in het eenigen tijd geleden verschenen rapport der commissie, welke de Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw in September 1926 benoemd heeft, om een onderzoek naar den toestand onzer haringvisserij in te stellen. Een aantal hunner (dit jaar 19) worden na beëindiging van de haringteelt voor de beugvisserij ingetrust. Die bedrijfstak gaat echter door de toenemende schaarschte van kabeljauw en schelvisch van grotere afmetingen in de Noordzee hoe langer hoe meer achteruit. Dit jaar werd zij feitelijk slechts gedurende de eerste vier maanden van het jaar uitoefend. Zij leverde toen gemiddeld per reis *f* 1017 op tegen *f* 1694 in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. Na April gingen de meeste der stoomloggers, welke aan de beugvisserij hadden deel genomen, uitsluitend met netjes op zoogenaamde kolharing vissen. Daarmede hadden zij veel succes. De omstandigheden waren toen echter in zooverre gunstig, dat de Scheveningsche motorloggers in verband met de werkstaking der bemanningen pas laat ter haringvangst uitvoeren en de haringaanvoeren dientengevolge aanvankelijk niet groot waren. Trouwens al zou men wellicht in de toekomst nu en dan stoomloggers met voordeel voor de visscherij op kolharing kunnen bezigen, dit zou zich toch slechts tot één of twee maanden beperken en dus geen oplossing voor het vraagstuk van de seizoen-werkloosheid bij de stoomloggervisscherij brengen.

Dit vraagstuk is des te neteliger, omdat de stoomloggers voornamelijk te Vlaardingen thuis behooren en juist in en nabij die gemeente de industrie sinds eenigen tijd bezig is, zich uit te breiden. Het aantal daar woonachtige visschers is in den loop der jaren aanmerkelijk verminderd, zoodat men er hoe langer hoe meer moeite heeft, om in de behoefte aan personeel te voorzien.

Eenigen tijd geleden heeft het bestuur der Reedersvereniging te Vlaardingen reeds op het verloop onder de visschers daar ter plaatse gewezen en in de in September jl. gehouden jaarvergadering der Reedersvereniging voor de Nederlandsche haringvisserij liet de voorzitter zich, zij het ook zonder bepaaldelijk Vlaardingen te noemen, in gelijken geest uit. Terecht wees hij er verder op, dat de Noordzeeharingvisserij een uitstekende werkgelegenheid kan bieden aan de Zuiderzeevisschers, die door de drooglegging werkloos worden. Men doet thans stappen, om gezinnen van Zuiderzeevisschers naar Vlaardingen over te brengen. De gedachte is, dat de dochters uit die gezinnen dan nettenboetsters kunnen worden, waaraan tegenwoordig te Vlaardingen een nijpend gebrek bestaat.

Indien, zooals te hopen is, deze pogingen slagen, dan is het Vlaardingsche visscherijbedrijf voorloopig uit den nood gered. Het is echter de vraag, of daarmede ook op den duur de moeilijkheden van het personeel-vraagstuk voor dit bedrijf zullen zijn opgelost.

P. E. VAN RENESSE.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand December 1929, afzonderlijk en vereenigd met die der vorige maanden van 1929, in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over dezelfde tijdvakken van 1928.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 46.952.200 op tegen *f* 43.204.700 in December 1928 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van *f* 3.747.400. De totale opbrengst der afgelopen maand overtrof verder de raming met een bedrag van *f* 7.690.100.

De totaal-opbrengst over het geheele jaar 1929 bedroeg *f* 511.223.300, d.i. *f* 19.802.100 meer dan de opbrengst van het daaraan voorafgaande jaar. Verder werd de raming in het tijdvak Januari t/m December 1929 met een bedrag van *f* 40.078.300 overschreden. Zestien middelen brachten méér op dan het voor 1929 geraamde bedrag en leverden te zamen een surplus van *f* 49.667.500. De opbrengst der overige vijf middelen (de grondbelasting, de zoutaccijns, de accijns op het gedistilleerd, de domeinen en de Staatsloterij) bleef in totaal *f* 9.589.300 bij de raming ten achter. Bij den gedistilleerdaccijns, die tot een bedrag van *f* 9.508.800 in laatstbedoelden achterstand bijdroeg, valt echter te rekenen met de in werking getreden verlaging van het tarief. Dit alles in aanmerking genomen mag de loop der middelen in het afgelopen jaar zeer bevredigend worden genoemd.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van 1928 vertoonden in de maand December jl. de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht- en de tabakaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van registratie, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de dividend- en tantiëmebelasting, de wijn-, de gedistilleerd-, de bier- en de suikeraccijns, de rechten en boeten van zegel en de domeinen, wegen en vaarten. Bij de meeste middelen kon derhalve een stijging worden waargenomen.

Wat de grondbelasting betreft valt op te merken, dat in de maand December de einduitkeering pleegt plaats te hebben van de bemalingsbelasting en van de provinciale- en gemeente-opcenten betreffende den loopenden dienst, welke uitkeering de opbrengst over December met rond *f* 110.400 overtrof. Vandaar, dat voor de maand December geen ontvangst kon worden vermeld. De totaal-opbrengst beliep in 1929 *f* 499.600 meer dan in 1928; daarentegen kon de raming niet worden bereikt (nadeelig verschil *f* 29.300). Aangevend zij hierbij, dat het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer *f* 385.000 hooger werd gesteld dan voor 1928.

De personeele belasting gaf een surplus van *f* 329.900 boven de inkomst van December 1928. Door dezen meevaller steeg de jaaropbrengst van 1929 *f* 536.900 boven die van het daaraan voorafgaande jaar, terwijl niet minder dan *f* 5.614.400 boven de geheele raming kon worden geboekt.

In tegenstelling met de vorige maand vertoonde de inkomstenbelasting ditmaal weer een accres. De vooruitgang bedroeg *f* 1.973.300, derhalve een niet onbelangrijk bedrag. Ook op zichzelf beschouwd was de opbrengst van December jl. gunstig; de gemiddelde maandraming werd nl. met *f* 4.441.300 overschreden. Hierbij moet intusschen worden bedacht, dat de laatste maand van het jaar doorgaans ruime ontvangsten uit dit middel geeft. Bij vergelijking van de opbrengsten over de twaalf maanden van 1928 en 1929 blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden onderverdeeld:

	Jan. t/m. Dec. 1928	Jan. t/m. Dec. 1929
1925/26....	<i>f</i> 1.427.600	—
1926/27....	„ 3.454.600	<i>f</i> 724.700
1927/28....	„ 61.055.200	„ 1.967.100
1928/29....	„ 28.527.000	„ 53.383.000
1929/30....	—	„ 31.339.300
Totaal ..	<i>f</i> 94.464.400	<i>f</i> 87.414.100

De vergelijking valt in het nadeel van 1929 uit; in totaal bedroeg de daling, gerekend over twaalf

maanden, *f* 7.050.200, hetgeen voor een groot deel is toe te schrijven aan de verlaging van het tarief bij de wet van 15 Maart 1928 (Staatsblad No. 62), waarvan de werking in de eerste maanden van 1928 nog niet kon worden bespeurd. Dat de vergelijking niet nog ongunstiger uitvalt, is te danken aan de omstandigheid, dat het nieuwe belastingjaar (1929/1930) een stijging van *f* 2.812.300 aanwees. Overigens was de loop van dit middel niet onbevredigend, daar het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer met *f* 7.414.100 werd overschreden.

Ook de vermogensbelasting leverde een hogere ontvangst dan in December 1928 (*f* 244.100 meer). De gemiddelde maandraming werd met *f* 704.300 overtroffen, hetgeen evenwel voor de maand December een normaal verschijnsel is. Gerekend over twaalf maanden kwam de opbrengst van het afgelopen jaar *f* 2.104.600 boven die van 1928 en *f* 900.000 boven 12/12 der raming. Vergelijking van de verschillende dienstjaren gesplitste opbrengstcijfers doet zien, dat de vooruitgang voornamelijk zit in het dienstjaar 1928/1929 met zijn hogere kohierbedragen.

In tegenstelling met de laatste vier maanden gaf de dividend- en tantiëmebelasting ditmaal een daling te zien (van *f* 332.500), welke echter ruimschoots wordt gecompenseerd door de ruime ontvangsten, die in de vorige maanden van het jaar in de schatkist vloeiden. Het eindresultaat was dan ook, dat de twaalf maanden van 1929 *f* 4.202.600 meer opleverden dan die van 1928, terwijl de jaaropbrengst de raming met *f* 2.377.900 te boven ging. In dit verband moge nog in herinnering worden gebracht, dat de raming van 1929 *f* 1.000.000 lager was gesteld dan die voor 1928 met het oog op den teruggang, die in 1928 werd waargenomen.

De invoerrechten vertoonen reeds geruimen tijd een regelmatig rijzende beweging. In de afgelopen maand bedroeg het surplus *f* 389.400. Zooals bekend vormt zoowel het oploopen der prijzen van verschillende belaste goederensoorten als het levendiger handelsverkeer hier een factor van beteekenis. De loop van het statistiekrecht houdt met dien der invoerrechten vrijwel gelijken tred, met dit verschil, dat de stijging naar verhouding iets minder snel gaat. In de afgelopen maand kwam *f* 1.782.92 meer binnen dan in December 1928. Overigens maakt deze groep van middelen op den jaarstaat een goed figuur. Voor wat de invoerrechten betreft bedroeg de vooruitgang *f* 4.504.100 boven 1928 en *f* 5.370.200 boven de geraamde opbrengst. Bij het statistiekrecht beliepen deze cijfers respectievelijk *f* 90.500 en *f* 155.200.

Over het algemeen was de loop der accijzen in de afgelopen maand minder gunstig. De zoutaccijns bracht *f* 7.900 méér in de schatkist, waardoor de achterstand, ontstaan in de eerste maanden van het jaar, thans geheel werd ingehaald; zelfs gaf 1929 nog een klein overschot (van *f* 5.600) boven de inkomst van 1928. Ook de geslachtaccijns liep in opbrengst op; het voordeelverschil bedroeg *f* 191.100. De bekende oorzaken (toenemend gebruik van inlandsch rundvleesch, waarvan accijns wordt betaald, wegens afnemend verbruik van het dure varkensvleesch en den dalenden invoer van buitenlandsch bevroren vleesch) doen hun werking nog steeds gevoelen. Gerekend over twaalf maanden trok de schatkist hieruit een voordeel van *f* 1.405.100. Met den wijnaccijns staat het er minder gunstig bij; de opbrengst van December 1928 kon in de afgelopen maand niet worden gehaald (*f* 28.500 minder). De teruggang over het geheele jaar beliep ongeveer evenveel (*f* 30.200); echter werd toch nog *f* 9.300 meer ontvangen dan de jaarraming, die *f* 50.000 lager was dan v. j. Naar te verwachten was viel bij den gedistilleerdaccijns een vrij scherpe daling waar te nemen. Het decres bedroeg in de afgelopen maand *f* 986.000, hetgeen niet aan een verschil in krediettermijnen kan worden toegeschreven, doch louter een gevolg is van de met 1 Maart jl. in werking

getreden verlaging van het tarief met 40 pCt. Gerekend over 12 maanden beliep de teruggang f 9.507.900. In vergelijking met de raming was het deficit bijna even groot (9.508.800), doch bij dit laatste moet worden bedacht, dat het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer met het oog op de tot stand gebrachte tariefsverlaging niet werd herzien. Het bier bracht iets minder op dan in December 1928 (f 34.600 minder); op zichzelf beschouwd was de ontvangst echter niet gering, daar de gemiddelde maandraming met f 28.500 werd overtroffen. De suikeraccijns kon het opbrengstcijfer van December 1928 niet halen; de ontvangst was f 337.400 lager. Ook bij dit middel speelde een verschil in krediettermijnen geen rol. Vermoedelijk doet de handel minder voorraden op met het oog op de aanstaande afschaffing van de opcenten op den suikeraccijns. Na de ruime ontvangsten in de vorige maanden behoeft aan den achteruitgang van December jl. derhalve niet veel beteekenis te worden gehecht. De tabakaccijns liet opnieuw een belangrijk accres zien (van 318.600). In 1929 kwam f 3.261.200 meer binnen dan in 1928, vermoedelijk dank zij de verbeterde controle-maatregelen en de prijsverhooging van verschillende rookartikelen, voornamelijk van de sigaren.

Een vergelijking van de opbrengst der accijnzen over de jaren 1928 en 1929 en met de raming leidt tot het volgende resultaat:

	Opbrengst 1928	Opbrengst 1929	Raming 1929
Zout	f 1.974.200	f 1.979.800	f 2.000.000
Geslacht....	„ 10.981.700	„ 12.386.800	„ 11.000.000
Wijn	„ 2.689.800	„ 2.659.300	„ 2.650.000
Gedistilleerd	„ 44.999.000	„ 35.491.200	„ 45.000.000
Bier	„ 14.668.800	„ 14.986.100	„ 14.000.000
Suiker	„ 47.663.900	„ 48.627.800	„ 47.300.000
Tabak	„ 23.196.700	„ 28.457.900	„ 23.500.000

Bijna alle accijnzen overtrof de jaaropbrengst over 1929 zoowel die van het jaar 1928 als de raming. Alleen de wijnaccijns en de gedistilleerdaccijns gaven minder te boeken dan in 1928, terwijl slechts bij den zoutaccijns en den gedistilleerdaccijns het ramingscijfer niet werd bereikt.

De belasting op gouden en zilveren werken gaf een accres van f 7.700, vergeleken over twaalf maanden was een stijging te constateeren van f 13.800.

Evenals de vorige maand liepen de zegelrechten in opbrengst terug, zij het met het niet zeer belangrijke bedrag van f 20.200, hetgeen geheel aan een trager vloeien der beursbelasting moet worden geweten, welke f 181.500 minder opbracht dan in December 1928. Daar de eerste maanden van het jaar 1929 voor dit middel bijzonder gunstig zijn geweest, gingen de ontvangsten over twaalf maanden die van het tijdvak Januari t/m December 1928 met f 563.200 en de geheele raming met f 1.582.800 te boven.

Gunstiger was ditmaal de loop der registratierechten, welke met f 281.600 accresseerden. Daar dit middel ook in de vorige maanden van het jaar ruim heeft gevloeid, werd in 1929 in totaal f 6.765.300 meer geïnd dan in 1928. Ook de raming werd ruimschoots overschreden (met f 6.974.100). De belangrijke kapitaalsuitbreiding van verschillende Naamlooze Vennootschappen in het afgelopen jaar moet als de voornaamste oorzaak van deze gunstige uitkomst worden beschouwd.

De successierechten gaven opnieuw een stevig accres, thans groot f 1.746.800. De reden hiervan is te zoeken in het abnormaal hoge aantal sterfgevallen in het voorjaar tengevolge van den strengen winter. Gerekend over twaalf maanden kwam in het afgelopen jaar f 10.928.900 meer binnen dan in 1928 en f 12.407.000 boven 12/12 der raming.

De domeinen brachten ditmaal f 60.200 minder, de loodsgelden f 54.600 meer op. Wat dit laatste middel betreft leverde 1929 f 165.500 meer op dan 1928 en f 143.100 meer dan de raming.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” stegen

van f 8.761.500 tot f 9.384.400. Van laatstgenoemd bedrag was bijna f 6 miljoen aan de Verdedigingsbelastingen te danken. In totaal werd in 1929 ten bate van het Leeningfonds f 5.145.600 meer ontvangen dan in het daaraan voorafgaande jaar.

Voor het „Wegenfonds” kwam in de afgelopen maand f 362.900 binnen tegen f 203.900 in December 1928. Van eerstgenoemd bedrag komt f 352.800 op rekening van de wegenbelasting en de rest of f 10.100 werd bijgedragen door de rijwielbelasting. In totaal kwam in het afgelopen jaar aan het Wegenfonds ten goede f 15.928.200, te weten f 9.444.400 wegenbelasting en f 6.483.800 rijwielbelasting. In 1928 bedroegen de beide laatstgenoemde cijfers onderscheidenlijk f 7.883.800 en f 5.631.800. Toen werd echter slechts 90 pCt. van de werkelijke opbrengst der rijwielbelasting ten bate van het Wegenfonds geboekt. Neemt men dit in aanmerking, dan blijkt, dat in het afgelopen jaar ruim 90.500 rijwielplaatjes meer zijn verkocht dan in 1928.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ECONOMISCHE TOESTAND IN DUITSCHLAND.

Dr. Carl Krämer te Hamburg schrijft ons:

Men zal niet kunnen tegenspreken, dat de economische wederopbouw van Duitsland na de stabilisatie van het ruilmiddel onder buitengewoon moeilijke omstandigheden moest plaats vinden. Wij noemen hier slechts de belangrijkste veranderingen in de economische structuur van Duitsland ten opzichte van de jaren vóór den oorlog. In de eerste plaats is de dichtheid van de bevolking van het Rijk veel groter dan vóór den oorlog (op 1 vierkante K.M. in 1913: 124, in 1928: 137,3 inwoners), terwijl ingevolge de geboortevermindering gedurende en na den oorlog de oudere jaargangen een veel grooter deel der bevolking vormen dan vóór den oorlog. Daarbij kwam in de tweede plaats het wegvallen van een groot deel van het inkomen uit obligaties als gevolg van de inflatie, waardoor breede kringen, die vroeger van hun rente leefden, gedwongen waren om te gaan arbeiden. Vooral trad het wegvallen van het rente-inkomen aan den dag in den vorm van verminderde inkomsten uit het buitenland, (1913 rond R.M. 1 milliard), hetgeen des te zwaarder woog naar mate de herstelverdragen aan Duitsland zwaardere buitenlandsche verplichtingen oplegden. De sterke nivellering van de inkomens, welke ten eerste uit het wegvallen van het rente-inkomen en ten tweede uit de tengevolge van de revolutie gestegen politieke macht van de arbeidersklasse voortspoot, moest dus op zich zelf reeds een sterke vermindering van de potentieele kapitaalvorming medebrengen, daar, zooals bekend, in een land met groote verschillen in inkomens (zeer hoge en zeer lage individuele inkomens) meer overgelegd en minder verbruikt wordt dan in een land met een meer regelmatige verdeling van de inkomens. De sterke vermeerdering van het aantal werkwilligen, door de toeneming van vrouwenarbeid op kantoren en in fabrieken en door de vermindering van het staande leger nog verhoogd (men schatte het aantal werkende mannen en vrouwen, volgens het tegenwoordige Rijksgebied berekend, voor midden 1913 op 27.67 miljoen, voor begin 1928 op 33.14 miljoen menschen), bracht steeds het gevaar van een latente langdurige werkloosheid van miljoenen werkwilligen met zich. Het was dus de taak eener verstandige economische politiek om de kapitaalvorming aan te moedigen en de gevaren van die latente langdurige werkloosheid te verminderen door verhooging van den prikkel tot het scheppen van nieuwe werkgelegenheid. Het was stellig een zeer moeilijke taak om deze beide doeleinden met elkander in overeenstemming te brengen, omdat het verschaffen van nieuwe werkgelegenheden niet mocht leiden tot eene bedreiging van de rentabiliteit der bestaande ondernemingen, daar zulks afbreuk zou hebben gedaan aan het andere doel, de bevordering

van binnenlandsche kapitaalvorming. Het was derhalve zeer begrijpelijk, dat het proces van den economischen wederopbouw vele jaren zou omvatten en dat het, speciaal in het begin, niet, zonder de hulp van buitenlandsche credieten volbracht zou kunnen worden. Had men echter in het begin van 1926, toen men de eerste stabilisatiecrisis te boven was, en de resultaten van de voorbereidende statistische werkzaamheden in zooverre gereed waren, dat het eenigermate mogelijk was, een economischen inventaris op te maken, besloten om consequent te trachten deze doeleinden te bereiken, had men in de daaropvolgende jaren den prijs van het ruime aanbod aan arbeidskrachten, het arbeidsloon, dienovereenkomstig lager gesteld, en alle op de ondernemingen drukkende en haar opbrengsten kleiner makende algemeene uitgaven zooveel mogelijk beperkt, dan ware men thans veel nader tot dit doel dan 4 jaren geleden en dan zou men met eenig vertrouwen de toekomst tegemoet kunnen zien. Het Deutsche volk en zijn staatsbestuur hebben zich evenwel niet door deze overwegingen laten leiden, doch volgden een anderen weg, die voor het moment misschien gemakkelijker was, maar daarbij alle gevaren van een „Va banque” spel meebracht.

Het jaar 1925 eindigde in Duitschland, zooals bekend, met een hevige economische crisis, die als een nawerking van de stabilisatiecrisis kan worden aangeduid en in hevige mate achteruitgang van de productie, groote werkloosheid, maar ook vrijkomen van kapitaal en groote renteverlaging veroorzaakte. Tengevolge van verschillende omstandigheden — de Engelsche kolenstaking, het staatswerkverschaffingsprogramma, omvangrijke bevordering van den woonhuisbouw, een reeks technische uitvindingen en sterke toevloeiing van buitenlandsch kapitaal — was men de crisis evenwel zeer spoedig te boven; reeds einde 1926 toont de volkshuishouding weder een snelle opwaartsche beweging, die tot einde 1927 blijft voortduren en het jaar 1927 in vele opzichten tot een recordjaar stempelt. Het was te begrijpen, dat de stijging van het loonpeil gedurende het jaar 1926 met zijn groote werkloosheid beperkt bleef, hetgeen des te eerder mogelijk was, door eene geringe daling van de prijzen in het tijdvak October 1925 tot October 1926, waardoor het reële loon ietwat steeg. Het is eveneens te begrijpen, dat de arbeiders trachtten door loonsverhoging hun deel te krijgen in de grootere winsten van het hausse-jaar 1927, waarin de vraag naar arbeidskrachten steeg, een streven, dat in hooge mate met succes werd bekroond, daar het tarief weekloon, dat van October 1925 tot October 1926 slechts met R.M. 1.14 tot R.M. 41.83 was verhoogd, van October 1926 tot October 1927 met R.M. 2.78 tot R.M. 44.61, d.w.z. met meer dan het dubbele steeg. Indien men in aanmerking neemt, dat in het jaar 1927 de huishuren werden verhoogd, hetgeen gepaard ging met een verhoging van de kosten van levensonderhoud, en voorts dat de volgende tabel voor 1913 voor het grootste deel de werkelijk verdiende loonen en voor de jaren na den oorlog uitsluitend de loonen volgens het tarief aangeeft, welke door de loonsbijslagen beneden de werkelijk verdiende loonen liggen, zoo blijkt, dat de Deutsche industrie-arbeider einde 1927 weder het reële vredesloon had bereikt. Dit was voor de arbeiders een enorm succes en men kon van hen te eerder verwachten, dat zij gedurende de eerstkomende jaren met dit succes tevreden zouden zijn, waar reeds einde 1927 bleek, dat de industrie dit loonpeil moeilijk kon dragen. Inmiddels zijn de arbeiders en de autoriteiten, die de loonen vaststelden, niet toegankelijk voor een helder inzicht in den economischen toestand van Duitschland; men heeft zelfs toegestaan, dat de nominale weekloonen van October 1927 tot October 1929 nog met 12 pCt. en de werkelijk verdiende weekloonen met 9 pCt. zijn gestegen. De volgende tabel geeft een duidelijk beeld van de nominale en reële loonen van de Deutsche industrie-arbeiders:

	Tariefloonen Ge- schoolde Industr. arb. (R.M.)	Onge- schoolde schoolde (R.M.)	Weekl. ge- raamd ge- midd. (R.M.)	Kosten van levensonder- derhoud	Werkelijk weekl. ge- midd. (R.M.)
1913	34,73	23,29	30,92	100	30,9
Apr. 1925	40,29	30,48	37,02	136,7	27,1
Oct. 1925	44,28	33,51	40,69	143,5	28,4
„ 1926	45,54	34,42	41,83	142,2	29,4
„ 1927	48,38	37,08	44,61	150,2	29,7
„ 1928	52,12	40,17	48,14	152,1	31,6
„ 1929	53,85	41,73	49,81	153,5	32,5

De economische gevolgen van dezen stand van de loonen, die den post personeel op het budget van de ondernemingen van jaar tot jaar zwaarder belasten, werden nog verscherpt door de fiscale en sociale politiek van den Staat, die zich hierdoor kenmerkt, dat de uitgaven van de publieke lichamen, inclusief die voor de sociale verzekering, van 1925 tot 1928 met rond R.M. 9 milliard of 50 pCt. zijn gestegen. Op deze wijze werd aan de ondernemingen elk jaar een groter deel van haar opbrengsten onttrokken. De meerdere inkomsten van de publieke lichamen werden overwegend voor consumptieve doeleinden, salarisverhoging van ambtenaren, bevordering van sociale voorzorg en weldadigheid, gebezigd. Teneinde tevens een beeld te geven van de mate, waarin de publieke lichamen een beroep op de kapitaalmarkt deden, zij als resultaat van een pas verschenen publicatie vermeld, dat de nieuwe schulden van alle publieke lichamen, die op 31 Maart 1928, R.M. 7.7 milliard bedroegen, op 30 September 1929 een stand van R.M. 13.5 milliard hadden bereikt, hetgeen een stijging met R.M. 5.8 milliard in 1½ jaar beteekent.

Deze maatregelen van den Staat op het gebied van arbeidsloon en openbare financiën hebben natuurlijk op het proces van de verdeling der inkomens hun invloed uitgeoefend; in plaats echter, zooals bij den stand van zaken wenschelijk ware geweest, van bevordering der kapitaalvorming, hebben zij het tegenovergestelde resultaat tot gevolg. Natuurlijk is het buitengewoon moeilijk, zoo niet onmogelijk, om te bepalen, welk gedeelte van het volksinkomen in de laatste jaren werd verbruikt en welk gedeelte werd overgelegd; in ieder geval echter kunnen de volgende cijfers, die eenerzijds de loonen en salarissen van arbeiders, ambtenaren en bedienden en anderzijds de vorming van nieuw kapitaal weergeven, eenige aanknoopingspunten verschaffen:

In Milld. R.M. tot de 1913 1925 1926 1927 1928 1929
Loonen geldende prijzen:

Loonen en Salarissen. 20,6 35,5 36,2 40,0 45,0 46,0
Vorming v. nieuw kap. 8,0 4,8 10,1 7,7 9,0 6,7

Deze tabel geeft een zeer somber beeld van de verdeling der inkomens in Duitschland. Terwijl de loonen en salarissen, die overwegend voor consumptieve doeleinden worden gebezigd, zelfs indien men rekening houdt met de prijsstijging, den stand van vóór den oorlog met circa 50 pCt. overtreffen, waardoor de koopkracht van den individueelen werknemer feitelijk grooter is, dan vóór den oorlog, heeft de gemiddelde vorming van nieuw kapitaal gedurende de jaren 1927 tot 1929 nog niet de nominale hoogte van 1913 bereikt. Terwijl het verbruik, vooral de ontbeerlijke uitgaven voor alcohol en tabak (thans tezamen ongeveer R.M. 8 milliard per jaar), voor genotmiddelen uit het buitenland, uitgaven voor genoogens en afleiding, jaarlijks toenemen, daalde het gedeelte van het inkomen, dat werd overgelegd, steeds verder. Dit gebrek aan kapitaal verminderde natuurlijk door de buitenlandsche credietverleening gedurende de laatste jaren sterk, de kapitaalimport bedroeg namelijk per saldo in de jaren:

	in mill. R.M.
1925	3240
1926	1000
1927	4220
1928	4500
1929	2450

Zelfs indien men de binnenlandsche kapitaalvorming en den kapitaalimport uit het buitenland samenvoegt, blijkt, dat de beschikbare kapitalen in totaal de toeneming van 1913, die volgens de tegenwoordige prijzen ongeveer R.M. 12 milliard bedroeg, slechts ternauwernood bereikten. Daarbij zijn de behoeften aan kapitaal voor woningbouw (jaarlijks R.M. 3 milliard) en over het algemeen de eischen van de publieke lichamen aan de kapitaalmarkt thans zeer veel grooter dan vóór den oorlog, zoodat het bedrag, hetwelk voor de overige bedrijfstakken overblijft, bij dat van vóór den oorlog belangrijk achter blijft. Bovendien kunnen de buitenlandsche credieten de binnenlandsche kapitaalbronnen niet geheel vervangen, hetgeen vooral duidelijk wordt, wanneer men nagaat, in welken vorm het buitenlandsche kapitaal ter beschikking wordt gesteld. Slechts een klein gedeelte kwam in den vorm van buitenlandsche leeningen op langen termijn (het gemiddelde van de jaren 1926/28 was rond R.M. 1.4 milliard), de rest in den vorm van credieten op korten termijn aan banken, handel en industrie, in den vorm van den aankoop van effecten en deelnemingen van het buitenland in de Deutsche industrie; juist de credieten op korten termijn vormden een zeer onzekeren grondslag voor de financiering, omdat de opzegging, resp. de verlenging daarvan in vele gevallen afhankelijk is van financieele en politieke toevalligheden, waarop de Deutsche credietpolitiek in geen deele invloed kon uitoefenen.

Het is onder deze omstandigheden niet te verwonderen, dat de hooge vlucht, die de conjunctuur einde 1926 zoo veelbelovend begon te nemen, zeer spoedig eindigde door de moeilijkheden, verbonden met de verschaffing van kapitaal. Natuurlijk hebben de ondernemers geëpoogd zich tegen de jaarlijks toenemende belasting te weer te stellen en hun productie- en beleggingsprogramma in den oorspronkelijk voorgenomen omvang ten uitvoer te brengen. Het belangrijkste middel, dat hierbij te hunner beschikking stond, was de rationalisatie, d.w.z. de reorganisatie van de ondernemingen, ten doel hebbende inkrimping van het personeel. Werkelijk werden op deze wijze belangrijke vorderingen gemaakt, die intusschen, indien men haar werking op de arbeidsmarkt nagaat, evenzoo veel naadeel blijken mede te brengen. Uit een nader onderzoek van het aanbod en de vraag op de arbeidsmarkt blijkt namelijk, dat in het tijdvak van einde 1927 tot einde 1929, — waarin de bovengenoemde snelle stijging van het massaverbruik plaats vond, waarin de ondernemers trachtten ondanks kapitaalgebrek hun beleggingsprogramma ten uitvoer te brengen, waarin de bouwbedrijvigheid met alle middelen werd bevorderd, en waarin de uitvoer zich tenslotte onverwachts gunstig ontwikkelde (uitvoer 1927 10.8; 1929 13.6 milliard R.M.), — niet slechts geen nieuwe arbeidskrachten werden in dienst genomen, doch dat evenmin een vermindering van het aantal werknemers plaats had.

In 1000	Aantal van de op het einde v. het j. beschikb. werkwillig. boven 18 j.	Meer aanbod in den loop van het jaar	Aantal beschikbare werkwilligen. Einde Oct.	Meer aanbod in den loop van het jaar	Geraamd aantal van de werkwillig te werk gestelden
1926	28804	—	—	—	—
1927	29270	466	884	—	28386
1928	29707	437	1308	424	28399
1929	30067	360	1761	453	28306
Einde 1927 tot einde 1929:		797	—	877	—

Indien er nog een bewijs noodig ware ter staving van het feit, dat zelfs de grootste bevordering van het verbruik niet voldoende is om de werkgelegenheid van een land te verhoogen, dan werd dit door de zoeven geschetste ontwikkeling van de laatste jaren geleverd. Inmiddels beschikken de ondernemers nog over een ander middel om den buitensporigen druk van loonen en belastingen te verzachten, t.w. prijsverhooging van hun fabrikaten. Zij hebben van dit middel in belang-

rijke mate geprofiteerd, vooral in 1928 in vergelijking met 1927, hoewel een dergelijke prijsverhooging voor het algemeen economisch belang in het geheel niet gewenscht was. Toen ondertusschen einde 1928 en in nog heviger mate in het jaar 1929 de concurrentie in de niet of nauwelijks aaneengesloten industrieën van consumptiegoederen steeds scherper vorm aannam, moest een zekere mate van afbrokkeling van het prijsniveau voor industriele fabrikaten plaats vinden, die door het volgende overzicht wordt verduidelijkt:

Prijnsindices (1913 = 100)

	Groothandelsindex	Totaalindex	Industriele productiemiddelen	Eindfabrikaten verbruiksgoederen
Jaargemiddelde				
1925	141,8	156,7	135,9	172,4
1926	134,4	149,5	132,5	162,2
1927	137,6	147,3	130,2	160,2
1928	140,0	158,6	137,0	174,9
Jan. 1927.....	135,9	141,6 ¹⁾	129,3	150,9 ¹⁾
Oct. 1928.....	140,1	160,0 ²⁾	138,6	176,1 ²⁾
8 Jan. 1930....	133,1	156,0	139,5	168,4

¹⁾ Laagste punt. ²⁾ Hoogste punt.

Samenvattend kunnen wij constateeren, dat de toepassing van beide middelen niet voldoende was om de rentabiliteit van de productie te doen toenemen. Het saldo van de jaarlijksche zuivere winsten en verliezen van de Deutsche naamlooze vennootschappen (behalve de credietinstellingen) bedroeg in procenten van het eigen kapitaal volgens de balans in het jaar 1927 7.21 pCt., in het jaar 1928 6.64 pCt., terwijl voor de jaren vóór den oorlog een cijfer van rond 9 pCt. werd berekend. Toen bedroeg echter het rendement van de vaste rentedragende effecten nauwelijks 4 pCt., terwijl dit tegenwoordig 8—9 pCt. bedraagt. In het jaar 1929 werd de spanning nog grooter. De rentetarieven, speciaal voor geld op langen termijn, waren op het einde van het jaar belangrijk hooger dan in het begin. Ondanks den prikkel der renteverhooging bleven de inlagen bij de spaarbanken met verscheiden 100 millioenen R.M. bij het vorige jaar ten achter. Het opnemingsvermogen van de kapitaalmarkt is zeer gedaald, wat des te meer beteekenis heeft, daar ook de buitenlandsche leeningen slechts R.M. 350 millioen opbrachten tegen telkens R.M. 1400 millioen in de beide voorafgaande jaren. De binnenlandsche emissies beliepen slechts R.M. 2.5 milliard tegen resp. 4.2 en 4.3 milliard in de beide voorafgaande jaren; hiervan vormden de uitgiften van aandelen rond R.M. 1 milliard (1.4), de vaste rentedragende fondsen R.M. 1.5 milliard (2.9). Het behoeft geen betoog, dat de soliditeit der ondernemingen zeer leed onder de geringe rentabiliteit en dat het jaar 1929 overal wordt gekenmerkt door het slechte binnenkomen van betalingen, door vele wisselprotesten en door talrijke en omvangrijke faillissementen, waarvan eenige ook in het buitenland algemeene bekendheid kregen. Tegen het einde van het jaar maakte zich dan ook een steeds sterkere neiging tot beperking van productie en beleggingen bemerkbaar, die in een afnemenden omvang van zaken tot uitdrukking kwam.

Aan het begin van het jaar 1930 staat dus het economisch leven in Duitschland in het teken eener depressie, waarvan de oorzaken, wij leggen er nogmaals den nadruk op, niets met de gewone oorzaken van eene conjunctuurwisseling te maken hebben, doch bijna uitsluitend uit de mislukte economische politiek voortvloeien, die een renderende productie niet toeliet. Waarschijnlijk zal de teruggang van de conjunctuur in de particuliere nijverheid gedurende de eerstvolgende maanden voortgaan; deze teruggang wordt nog verscherpt, doordat de noodzakelijkheid zich voordoet om tot behoud van gezonde overheidsfinanciën, het bouwen van nieuwe woningen belangrijk in te krimpen; hoeveel beteekenis dit laatste heeft, blijkt wel uit het feit, dat er jaarlijks 300.000 nieuwe woningen werden gebouwd, waarvoor een kapitaal van R.M. 3 milliard noodig was, hetgeen tot dusverre de conjunctuur zeer belangrijk steunde. Ook is de vrees ge-

wettigd, dat de teruglopende conjunctuur in verschillende naburige landen tot vermindering van den afzet aldaar, althans tot slechtere afzetvoorwaarden zal voeren. Wat zulk een vermindering van den buitenlandschen afzet voor de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in de naaste toekomst te beteekenen zal hebben, behoeven wij, na hetgeen wij hierboven over deze markt hebben uiteengezet, niet nader te betoogen.

HET HERSTEL VAN DE PORTUGEESCHE FINANCIËN.

Dr. G. H. Bousquet te Algiers schrijft ons:

De oorlog van Portugal tegen Duitschland en vervolgens de moeilijkheden na den oorlog hadden in de Portugeesche financiën, die bovendien nooit als een toonbeeld van voorspoed hadden gegolden, een groote verwarring teweeggebracht.

Tot in het jaar 1923 had Portugal een papieren standaard; daarna werd door middel van een revalorisatie de Portugeesche escudo (\$) onder het systeem van den goudwisselstandaard gestabiliseerd en aan het Pond sterling verbonden (\$ 1000 = 1 conto d'escudos = 10 Pond sterling). Voor het dekken van de begrotingstekorten werden echter zoowel in het binnenland als in het buitenland leeningen opgenomen. Gedurende de aan 1928 voorafgaande jaren werd een poging aangewend tot verlaging van de buitenlandse schuld, wat gelukte, evenwel ten koste van de binnenlandsche schuld. Toen deze schuld ongeveer 2 milliard escudos bedroeg en er uit den financieelen noodtoestand geen uitweg meer scheen, heeft de in Portugal heerschende dictatuur een beroep gedaan op de bekwaamheid van Dr. Antonio Oliveira Salazar, professor aan de Universiteit te Coïmbre, die einde April 1928 de portefeuille van financiën op zich nam. Wij zullen thans nagaan, hoe deze erin is geslaagd, orde in de financiën van zijn land te brengen.

* * *

De taak, die Prof. Salazar thans nog nastreeft, kan van verschillende kanten worden bekeken, nl. reorganisatie van de financieele administratie, vermindering der uitgaven en tenslotte vermeerdering der ontvangsten.

a. De administratieve reorganisatie kenmerkt zich door de volgende hervormingen:

1. Weder invoering van het beginsel van eenheid en algemeenheid van de begrooting.

2. Toezicht op de uitgaven in verband met de resultaten.

Wat het eerste punt aangaat, bestonden er in Portugal tal van kleine zelfstandige organen, wier beheer niet van de centrale macht afhankelijk was. Hun bestaan liet geen algemeen overzicht toe over den financieelen toestand van het land en verwekte verwarring en wanorde in het budget. Op 14 Mei 1928 liet de minister een wet uitvaardigen tot reorganisatie op nieuwe grondslagen van het staatsbudget, door in de algemeene begrooting al deze zelfstandige begrootingen op te nemen. Vervolgens regelden verschillende besluiten van 16 April de behandeling van belastinggeschillen opnieuw.

Tenslotte is men echter nog verder gegaan door het toezicht op de uitvoering van de begrooting aan te vullen. Tot dat tijdstip bestond er in Portugal slechts een zuiver juridische contrôle op de staatscomptabiliteit (verificatie van de voorgeschreven formaliteiten, onderzoek naar de bestaande credieten en de bevoegdheid van den bestuurder, enz.). Doch dit is van secundaire beteekenis in de staathuishouding, want hoewel volkomen wettig kan een uitgaaf niettemin aanvechtbaar zijn, wanneer men haar vergelijkt met de verkregen resultaten. Derhalve heeft een decreet van 27 Maart 1929 een economisch contrôlesysteem voor het budget ingevoerd, een contrôle, waarvan het mechanisme tegelijkertijd soepel en doeltreffend moet zijn.

b. Op het tijdstip, dat Prof. Salazar tot minister werd benoemd, heerschte er in Portugal een optimistische opvatting omtrent de openbare uitgaven. Het was voldoende, zeide men, productieve uitgaven, zelfs in het wilde weg, te doen, teneinde de welvaart van het land te verhoogen, welke schuld daaruit ook voortvloeide: „Laten wij het land met Ponden sterling besproeien en alles zal goed gaan”. Tegenover deze opvatting heeft Prof. Salazar het volgende standpunt verdedigd. De uitgaven moeten beperkt worden om tot elken prijs de begrooting in evenwicht te houden. Ongetwijfeld kan men productieve uitgaven doen, doch met het oog op de groote moeilijkheden, waarin Portugal verkeerde, moest men in groote zuinigheid berusten. Op deze basis kwam de begrooting voor 1928—'29, en eveneens die voor 1929—'30 tot stand.

c. Deze maatregelen werden evenwel nog niet voldoende geacht, weshalve nog eenige belastingen werden verhoogd, in het bijzonder de grondbelasting en eveneens verschillende indirecte belastingen.

* * *

Nu de beginselen van de hervorming zijn uiteengezet, zullen wij de resultaten eens nader beschouwen.

In de eerste plaats volgen hier de ontwerp-begrootingen van de laatste jaren:

Begrootings- jaar	Ontvangsten in 1000 \$	Uitgaven in 1000 \$	Saldo in 1000 \$
1926—'27	1.289.032	1.555.304	— 266.272
1927—'28	1.459.377	1.848.045	— 388.668
1928—'29	1.919.388	1.917.811	+ 1.577
1929—'30	2.033.433	2.024.854	+ 8.579

Hieruit blijkt, dat het budget, dat vanaf 1914 onophoudelijk een tekort heeft aangewezen, eindelijk voor 1928—'29 weder in evenwicht was.

De cijfers omtrent de definitieve uitkomsten zijn echter nog treffender, zooals de onderstaande opsomming van de uitkomsten van de laatste 10 jaren aangeeft.

Begrootings- jaar	Saldo in 1000 Pond sterling
1919—'20	— 8.540
1920—'21	— 9.267
1921—'22	— 4.668
1922—'23	— 5.210
1923—'24	— 1.092
1924—'25	— 142
1925—'26	— 4.393
1926—'27	— 5.196
1927—'28	— 4.014
1928—'29	+ 2.854

Over het geheel gaf de Portugeesche begrooting, behalve voor 1924—'25 toen het evenwicht bijna werd bereikt, steeds sedert 10 jaren belangrijke tekorten (van gemiddeld £ 5 millioen) te zien. Het eerste jaar van hervorming toont een overschot van bijna £ 3 millioen.

Indien wij de begrooting van 1928—'29 met de uitkomsten vergelijken, verkrijgen wij de volgende gegevens:

	Budget	Werkelijke uitkomsten	Verschillen (In duizend pond sterling)
Ontvangsten ..	19.193	21.732	+ 2.539
Uitgaven	19.178	18.878	— 300
Saldo		2.854	2.839

Over het geheel hebben de ontvangsten de ramingen met £ 2.539.000 overtroffen, terwijl de uitgaven £ 300.000 lager waren.

Indien wij deze cijfers nader beschouwen, blijkt, dat op een herhaald voorkomen van een overschot der ontvangsten in normale omstandigheden niet kan worden gerekend, want dit vloeit ten deele voort uit de verbetering van de inrichting van de rekeningen tusschen de staatsbegrooting en allerlei zelfstandige

budgets (bijv. aflossing van voorschotten aan de koloniën). Een ander deel is afkomstig uit gewone bronnen, maar ging ten koste van den belastingbetaler, van wien groote offers werden geëischt. Het laatste deel (douane-rechten) laat zich tenslotte verklaren uit de toeneming van de economische welvaart.

Wat de uitgaven betreft, zoo zou het resultaat nog veel gunstiger zijn, indien men niet verplicht was veel achterstallige schulden te betalen, zooals de volgende tabel aantoont:

Begrootingsjaar	Betaalde uitgaven met betrekking tot het loopende jaar	
	in £ 1000	voorafg. jaren in £ 1000
1925—1926	13.070	1.940
1926—1927	16.510	3.120
1927—1928	15.380	2.810
1928—1929	14.680	4.200

Indien wij dan de totale uitgaven nagaan, — niet feitelijk betaald gedurende een begrootingsjaar, doch juridisch schuldig in het betreffende dienstjaar — verkrijgt men ongeveer de volgende cijfers, waaruit duidelijk de vermindering van de uitgaven blijkt:

Uitgaven van den dienst	in £ 1000
1927—1928	19.350
1928—1929	17.630
Verschil	1.720

Het overschot van de ontvangsten is als volgt aangewend (stand per 30 Juni 1929):

	in £ 1000
De buitenlandsche vlottende schuld werd geheel afgelost	1.240
De in het binnenland uitgegeven schatkistbiljetten werden afgelost tot een bedrag van	170
Het creditsaldo van de schatkist bij de bank van Portugal steeg met	1.000
Het creditsaldo van de schatkist in het buitenland steeg met	190
	2.600

Dit zijn de uitstekende resultaten van een jaar goed financieel beheer.

* * *

Deze resultaten vonden nochtans bestrijding bij de tegenstanders van den Minister en zijn politiek heeft lang niet de eenstemmige goedkeuring in Portugal weggedragen. Zonder de kritiek te billijken, is deze toch tot op zekere hoogte te begrijpen. In de eerste plaats had de krachtige vermindering van de uitgaven, naar ik meen, in geen enkel ander land met zooveel energie kunnen worden doorgevoerd:

bijna steeds wordt het herstel van het evenwicht van de begroting eerder door vermeerdering van de ontvangsten dan door vermindering van de uitgaven nagestreefd. Deze inkrimping van de uitgaven had ten deele plaats ten koste van de ambtenaren, die in Portugal slecht worden betaald (en bovendien te talrijk zijn). Men heeft eveneens de vermindering van de credieten voor openbare werken en andere productieve uitgaven bestreden. Evenwel laat op het oogenblik de verbeterde economische toestand een langzame zwenking naar andere methoden toe. Een recent decreet kent aan de zehavens een subsidie van \$ 260 miljoen toe. Toch blijft er in dit opzicht nog veel te doen.

Wat de ontvangsten betreft, beklagt men zich over de eischen van den fiscus, die van den belastingbetaler groote bedragen vordert.

Hoe kan men echter het evenwicht in de begroting herstellen, indien men niet de uitgaven vermindert en de inkomsten verhoogt? Bovendien moet men niet uit het oog verliezen, dat door de doortastende politiek van Prof. Salazar niet alleen een bankroet voor Portugal werd voorkomen, doch dat hierdoor ook waarschijnlijk buitenlandsche tusschenkomst wordt vermeden, welke, zelfs onder de auspiciën van den Volkenbond, toch steeds voor een staat vermindering van souvereiniteit beteekent.

Zoo moet in het algemeen de politiek van Prof. Salazar als een enorm succes worden beschouwd. Het ware wel te wenschen, dat het saneeren van de Portugeesche financiën de eerste schrede tot een volkomen economische, politieke en sociale hernieuwing van Portugal zou beteekenen, dat echter op dit gebied helaas nog een grooten achterstand heeft.

AANTEKENINGEN.

Discontoverlaging te Amsterdam.

Op 16 Januari jl. heeft de Nederlandsche Bank wederom haar disconto verlaagd met een half procent. Een verrassend feit is dat niet, want de positie van de N.B. was, zooals voldoende uit de cijfers der laatste weekbalans is gebleken, bij voortdurend zeer ruim. Wederom is hierdoor een belangrijk verschil ontstaan tusschen het bankdisconto in Engeland, dat sinds 12 December jl. 5 pCt. belooft, en het Amsterdamsche, dat nu weder beneden het peil is gekomen, waarop het bij den aanvang van het spannende jaar 1929 stond. Voor de verhouding tusschen de Amsterdamsche geldmarkt tegenover die van Londen kan dit verloop van zaken slechts gunstig zijn.

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen zendt ons onderstaand overzicht van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

	Aantal fabrieken in bedrijf		Aantal antwoorden	Hoeveelheid verwerkte bieten in tonnen		Suikerproductie in tonnen ruwsuikerwaarde		± in procenten ten opzichte van het voorafgaande jaar	
	1929/30	1928/29		1929/30	1928/29	1929/30	1928/29	verwerkte bieten	suikerproductie
Duitsland	238	248	238	11.940.805	11.482.518	1.956.315	1.864.379	+ 3,99	+ 4,93
Tsjechoslowakije	141	151	141	5.552.053	5.987.895	1.027.202	1.057.087	- 7,28	- 2,83
Oostenrijk	7	6	7	690.049	653.282	120.582	107.321	+ 5,63	+ 12,36
Hongarije	13	13	13	1.590.206	1.482.211	248.340	220.062	+ 7,29	+ 12,85
Joegoslavië	8	8	8	945.806	954.000	131.639	128.840	- 0,86	+ 2,17
Roemenië	9	11	9	543.100	936.570	82.230	133.890	- 42,01	- 38,58
Bulgarije	4	3	4	257.300	176.370	40.024	29.495	+ 45,89	+ 35,70
Iersche Vrijstaat	1	1	1	126.800	142.600	21.100	22.020	- 11,08	- 4,18
België	46	48	46	1.724.122	1.902.340	252.648	273.380	- 9,37	- 7,58
Italië	50	51	50	3.096.884	2.841.458	431.030	380.337	+ 8,99	+ 13,33
Polen	70	71	70	5.047.000	4.390.272	907.800	747.268	+ 14,96	+ 21,48
Denemarken	9	9	9	800.000	1.107.000	134.300	170.000	- 27,73	- 21,00
Zweden	16	21	16	749.862	1.061.871	121.400	160.884	- 29,38	- 24,54
Finland	1	1	1	24.000	34.396	2.814	3.387	- 30,22	- 16,92
Turkije (Europ.)	1	1	1	30.345	18.200	5.350	3.700	+ 66,73	+ 44,59
Totaal	614	643	614	33.118.332	33.170.983	5.482.774	5.302.050	- 0,16	+ 3,41
-Frankrijk	108	110	105	6.570.380	6.345.236	884.322	892.851	+ 3,5	- 0,9

Wij geven hieronder een vergelijkend staatje van de rentetarieven der N.B. sinds de discontoverhooging in het begin van het vorig jaar:

	25 Mrt. 1929	1 Nov. 1929	16 Nov. 1929	16 Jan. 1930
Wisseldisconto	5½	5	4½	4
Promessendisconto	6	5½	5	4½
Beleening van Effecten	6	5½	5	4½
Beleening van Goederen	6	5½	5	4½
Voorschotten in Rek. Crt.	7	6½	5½	4½

Opmerkelijk is het, dat het verschil tusschen de beleeningrente en die voor voorschotten in rekening-courant thans geheel is verdwenen, terwijl dit verschil reeds bij de discontoverlaging van 16 November jl. tot een half procent was gereduceerd. Wij hebben op de betègenis van dezen maatregel reeds de aandacht gevestigd in ons nummer van 20 November jl., blz. 1041.

Na de discontoverlagingen te Berlijn op 13 dezer en die te Amsterdam van drie dagen later is thans het wachten op verlaging van de bankrente te Londen en New-York, welke vermoedelijk wel binnenkort zal plaatsvinden.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1929 No. 10 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Ondanks de dalende prijs van ruwe katoen bleef het indexcijfer voor de groep textiele goederen in October onveranderd 172. De prijzen van de textiele goederen waren in de afgelopen maanden van 1929 buitengewoon constant. Het indexcijfer staat reeds van Februari 1929 af op 172.

Door den iets hooger prijs van Australische ham steeg het indexcijfer van de groep levensmiddelen met 1 punt tot 150.

Van de groep metalen zijn de prijzen van staafijzer scherp gedaald, die voor bladkoper en koperdraad daarentegen gestegen. Het groepsindexcijfer bedroeg 140 tegen 141 September.

Het indexcijfer van de groep chemicaliën en verfstoffen daalde met een punt tot 141 in verband met de lagere prijzen voor hars.

Het indexcijfer van de groep diversen daalde met 2 punten tot 161 door de lagere prijzen voor goenie zakken.

Het indexcijfer voor den geheelen invoer bedroeg 154 in October tegen 155 in September.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten. In October viel in het algemeen een dalende tendens waar te nemen.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.					Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154
1928.	172	149	141	144	162	155	127	149
October 1928.	173	150	142	142	164	156	124	149
November ..	171	151	143	143	167	156	124	149
December ..	171	149	143	143	167	156	124	149
Januari 1929.	171	150	143	143	166	156	126	150
Februari ..	172	151	140	143	166	156	127	150
Maart ..	172	149	144	143	166	156	130	151
April ..	172	148	142	140	166	155	124	148
Mei ..	172	148	142	145	164	156	127	150
Juni ..	172	148	142	145	162	156	123	149
Juli ..	172	149	142	145	162	156	127	149
Augustus ..	172	148	142	142	163	155	124	148
September ..	172	149	141	142	163	155	123	148
October ..	172	150	140	141	161	154	121	147

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Het indexcijfer van koffie daalde van 144 in September tot 134 in October, dat van rubber van 34 tot 32, thee van 144 tot 138, tin van 106 tot 98 en peper van 251 tot 231. In verband met den minder gunstigen oogst op Java en Madoera waren de prijzen van maïs, tapioca en katjang idjoe hooger. Ook de prijzen van copra, kapok en citronella olie waren hooger. Het indexcijfer van citronella olie steeg van 74 in September tot 90 in October.

Het indexcijfer van den geheelen uitvoer bedroeg 121 tegen 123 in September.

Het algemeen indexcijfer van in- en uitvoer tezamen daalde met 1 punt tot 147.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Het indexcijfer van de prijzen van de inheemsche artikelen steeg met een punt tot 162. De prijzen van eieren waren iets lager, die van rijst en aardappelen daarentegen hooger.

Bij de uitheemsche artikelen ondergingen enkele prijzen zeer geringe veranderingen, waardoor het indexcijfer voor deze groep op 144 kwam tegen 143 in de vorige maand.

Het indexcijfer voor den geheelen kleinhandel bedroeg 153 tegen 152 in October.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In-heemsch ¹⁾	Uit-heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
November 1928 ..	161	146	154	152
December ..	164	146	155	153
Januari 1929 ..	162	146	154	151
Februari ..	165	145	155	153
Maart ..	166	145	155	154
April ..	164	145	154	152
Mei ..	161	145	153	151
Juni ..	160	146	153	151
Juli ..	158	145	152	149
Augustus ..	160	144	152	150
September ..	160	144	152	150
October ..	161	143	152	150
November ..	162	144	153	151

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Passerprijzen. De gemiddelde passerprijzen van 119 passers op Java en Madoera waren in October voor padi, beras, maïs, cassave en gaplek aanzienlijk hooger dan in September. Hoogst waarschijnlijk staat dit in verband met den minder gunstigen oogst. De prijs van padi boeloe steeg van f 4.93 in September tot f 5.18 in October, die van beras No. I van f 12.— tot f 12.20, gepelde maïs van f 5.33 tot f 5.61 en gaplek van f 2.52 tot f 2.77.

Bataten, aardnoten, katjang kedelee, eieren, vleesch, gedroogde visch en Javaansche suiker waren daarentegen eerder iets flauwer.

ONTVANGEN BOEKEN.

A Study of Interest rates door Karin Kock, Stockholm, November 1928; P. S. King & Son, Ltd., Londen.

Dr. Clodwig Kapferer, *Exportförderung*. Band I. Die Markt-Analyse, ein Mittel zur Erforschung und Ausbeutung von Absatzgebieten im Auslande. (Leipzig 1929. Verlag J. J. Arnd. Prijs R.M. 8.50).

Terwijl de belangrijkste Deutsche bedrijven bevordering van den uitvoer van overheidswege propageeren, heeft dit boek ten doel de middelen aan te toonen om den export langs particulieren weg te stimuleeren. Door het markt-onderzoek vóór de hulpverlening van officieele en niet-officieele zijde te plaatsen, geeft de schrijver te verstaan, dat de voorwaarde voor een bescherming van den uitvoer bij den fabrikant, resp. den exporteur zelf ligt. Zijn eerste taak moet bestaan in een omvangrijke beschouwing van de buitenlandsche markten om de middelen te vinden, die tot een winstgevend afzet van zijn artikelen leiden.

De schrijver zet uiteen wat een onderneming moet doen,

die uitvoerzaken wil entameeren, resp. een haar onbekend afzetgebied in het buitenland mede in het net van haar werkzaamheden op exportgebied wil betrekken.

Op de analyse van den vorm van export (directen en indirecten export, d.w.z.: export met of zonder hulp van den tusschenhandel) volgt een analyse van de markten en voorwaarden voor den afzet.

Het boek bevat praktische wenken voor alle personen, die zich met het geven van inlichtingen omtrent het buitenland bezighouden. Het is een raadgever voor den fabrikant van exportartikelen en den exporteur, terwijl het middelen aanwijst voor individueel onderzoek naar de markttoestanden.

Succesvolle Handelsbrieven door Herbert N. Casson. Vertaald, voor Nederlandsch gebruik bewerkt en aanzienlijk uitgebreid door Alfred Rodrigues. Den Haag, z.j.; „Succes”, Holland's Efficiency Maandblad.

Groote foraminiferen van N. O. Borneo (with summary in English) door J. M. van der Vlerk;

Anthozoa van N. O. Borneo (with summary in English) door J. H. F. Umbgrove;

Vischotolieten van N. O. Borneo door O. Posthumus; *Lepidocyclina transiens, spec. nov. van Sumatra* (with summary in English) door J. H. F. Umbgrove. Dienst van den mijnbouw in Nederlandsch-Indië, Wetenschappelijke mededeelingen No. 9, Bandoeng 1929; Druk N.V. Maks & v. d. Klits.

Neue Beiträge zur Kenntnis der Permischen Echinodermen von Timor door Joh. Wanner. Dienst van den mijnbouw in Nederlandsch-Indië, Wetenschappelijke mededeelingen No. 11. Bandoeng 1929; Druk N.V. Maks & v. d. Klits.

De Koraalriffen der Duizend-Eilanden (Java-zee) (with summary in English) door J. H. F. Umbgrove. Dienst van den mijnbouw in Nederlandsch-Indië. Wetenschappelijke mededeelingen No. 12. Bandoeng 1929; Druk N.V. Maks & v. d. Klits.

Deutsche Handelspolitik. Zweite Auflage door Theodor Plaut. Leipzig, Berlin 1929; B. G. Teubner.

Redevoering over de betrekkingen tusschen Nederland en België uitgesproken den 10den Juni 1929 op een bijeenkomst, gehouden op initiatief van de heeren Burggraaf P. Poulet en Burggraaf A. v. d. Vijvere, Ministers van Staat, en Pater G. C. Rutten O.P., Senator, in de Conferentiezaal der Fondation Universitaire te Brussel door J. C. L. van der Lande, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Utrecht 1929; H. de Vroede.

Publications de la Cour permanentè de Justice internationale: Affaire relative au paiement, en or, des emprunts fédéraux brésiliens émis en France (Serie C, No. 16—IV). A. W. Sijthoff S. A., Leiden. Prijs Ing. f 6, Geb. f 8,50.

Handelsrekenen door H. L. C. Kok. Derde deel (J. B. Wolters, Groningen—Den Haag. Prijs f 12,50).

In het derde deel van dit leerboek over handelsrekenen is een uitvoerige bespreking van de New-Yorksche beurs en van de belangrijkste Europeesche beurzen opgenomen.

Het Bevolkingsvraagstuk. Waar wij heengaan in West-Europa door Ir. F. W. 't Hooft. (H. J. Paris, Amsterdam, 1929).

Voor een deel zijn in deze studie de artikelen van den schrijver in de „Economist” verwerkt, zooals bijv. de theorie van den transporteur. Een apart hoofdstuk is gewijd aan de bevolking van Denemarken, Frankrijk, Engeland en Wales en Duitschland.

Handels- en Nijverheidsverenigingen in Nederland 1929. Verslagen en mededeelingen van de Afdeling Handel en Nijverheid van het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid. Jaargang 1929, No. 6. Den Haag 1929; C. Blommendaal.

Overzicht van de voornaamste in Nederland bestaande verenigingen van ondernemers op het gebied van Handel en Nijverheid.

Jaarboek van het Mijnwezen in Nederlandsch-Indië. Zeven en vijftigste Jaargang 1928. Verhandlun-

gen. Eerste Gedeelte. Weltevreden 1929; Landsdrukkerij.

Vulkanen van Flores door Dr. G. L. L. Kemmerling, Bandoeng 1929; Druk N.V. Maks & v. d. Klits.

Statistische Berichten der Gemeente Soerabaja, Jaar-nummer 1928. Den Haag 1929; Martinus Nijhoff.

Monopolie en verdwijning der Concurrentie door F. M. Wibaut, Amsterdam 1929; Uitgeverhuis Ontwikkeling.

Der europäischen Linoleum-Konzern unter Führung der Continentalen Linoleum-Union, Basel 1928; Wever & Co. K.G.

Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek No. 69. Eenige bijzonderheden betreffende het aantal aangeslagenen in de inkomstenbelasting en hun belastbaar inkomen over het jaar 1925. Weltevreden 1929; Landsdrukkerij.

The Functions of economic Analysis No. 12 door A. C. Pigou, M. A., F. B. A. Professor of Political Economy in the University of Cambridge, Londen 1929; Humphrey Milford.

Renseignements sur l'organisation actuelle des statistiques de l'Etat civil dans divers pays publiés par l'Office permanent de l'Institut International de Statistique. (La Haye, 1929; W. P. van Stockum & Fils).

(Vervolg op blz. 98).

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	November 1929		November 1928	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentinstellingen	f 13.2	321.418	f 11.2	27.961
Girobetalingen aan particulieren	„ 22.4	109.144	„ 18.9	83.185
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5.4	7.291	„ 4.8	6.837
Betalingen	„ 7.1	31.857	„ 6.7	33.410
Part. rekeninghouders	„ 20.3 ¹	37.660 ²	„ 19.4 ¹	34.007 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.6	3.921 ²	„ 10.1	3.899 ²
Giro-depos. kas Gerzon	„ 0.14	448		

¹) Gemiddeld saldo te goed. ²) Einde der maand.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden gulden).

	October 1929		October 1928	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	149.009		137.479	
Bijschrijvingen	2.098.176	494.756	1.792.454	421.840
wegens:				
a. Stortingen	884.270	121.572	747.866	109.060
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	1.213.751	347.057	1.044.665	296.329
2. van Ned. Bank.	155	26.089	123	16.417
c. And. onderwerpen	—	38	—	33
Afschrijvingen	1.291.146	543.225	1.120.798	426.109
wegens:				
a. Chèques	211.974	71.356	195.811	66.197
b. Overschrijvingen.				
1. op andere rek.	1.067.608	347.057	914.617	296.329
2. naar Ned. Bank	1.093	73.691	1.057	63.528
c. And. onderwerpen	10.471	51.121	9.313	56
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		101.085		87.608
Bedrag der belegging ¹)		80.830		70.073

¹) Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, tezamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table with columns: Data, Londen (\$ per £), Parijs (\$ p. 100 fr.), Berlijn (\$ p. 100 Mk.), Amsterdam (\$ p. 100 gld.). Rows include dates from 14 Jan. 1930 to 21 Jan. 1929 and Muntpariteit.

KOERSEN TE LONDEN.

Table with columns: Plaatsen en Landen, Noteerings-eenheden, 4 Jan. 1930, 11 Jan. 1930, 13/18 Jan. '30 (Laagste/Hoogste), 18 Jan. 1930. Rows include cities like Alexandrië, Athene, Bangkok, etc.

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Table with columns: Londen 1), N.York 2), 13 Jan. 1930, 14, 15, 16, 17, 18, 19 Jan. 1929, 27 Juli 1914. Rows show silver and gold prices.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Table with columns: Vorderingen, 7 Jan. 1930, 15 Jan. 1930. Rows include Saldo bij de Ned. Bank, Voorschot op ultimo Nov. 1929, etc.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table with columns: 11 Jan. 1930, 18 Jan. 1930. Rows include Saldo bij 's Rijks kas, Saldo bij de Javasche Bank, etc.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 Januari 1930.

Table with columns: Activa, Passiva. Rows include Biennel. Wis., sels, Prom., enz. in disc., Papier o. h. Buitenl. in disconto, Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel., Beleeningen, Op Effecten, Op Goederen en Spec., Voorschotten a. h. Rijk, Munt en Muntmateriaal, Munt, Goud, Muntmat., Goud, Munt, Zilver, enz., Muntmat., Zilver, Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pensioenfonds, Gebouwen en Meub. der Bank, Diverse rekeningen, Kapitaal, Reservefonds, Bijzondere reserve, Pensioenfonds, Bankbiljetten in omloop, Bankassignatiën in omloop, Rek.-Cour. f Het Rijk, saldo's: Anderen, Diverse rekeningen, Beschikbaar metaalsaldo, Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.

1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Table with columns: Data, Goud (Munt, Muntmat.), Circulatie, Andere opeisb. schulden, Beschikb. Metaal-saldo 1), Dekking 2) perc. Rows include dates from 20 Jan. '30 to 25 Juli '14.

Table with columns: Data, Totaal bedrag disconto's, Schatkist-promessen rechtstreeks, Beleeningen, Papier op het buitenl., Diverse rekeningen 2). Rows include dates from 20 Jan. 1930 to 25 Juli 1914.

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Table with columns: Data, Metaal, Circulatie, Andere opeisb. schulden, Discont., Div. rekeningen 1). Rows include dates from 14 Dec. 1929 to 5 Juli 1914.

1) Sluitp. der activa. 2) f 100.000 bij de Ned. Bank gedep. en f 6.000 goud gekocht. 3) f 100.000 bij de Ned. Bank gedep. en f 7.800 goud gekocht.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 21 Januari 1930.

Hoewel de verschepingen van tarwe in de afgelopen week niet van overmatigen omvang waren, bleef de stemming voor deze graansoort gedrukt en ondergingen de prijzen in den loop der week een verdere verlaging. Wel werd gedurende de laatste dagen een gedeelte daarvan weder ingehaald, doch het peil van een week geleden kon niet weder worden bereikt. De voornaamste oorzaken van de gedrukte stemming waren de groote zichtbare voorraden in de Vereenigde Staten en Canada en onvoldoende vraag in Europa. Tengevolge van het terughouden van voorraden door de Canadeesche Tarwepool en den steun, welke de boeren in de Vereenigde Staten ontvangen van den Farm Board, hoopten de tarwevoorraden zich op, niettegenstaande den kleineren oogst in de Vereenigde Staten en vooral in Canada in 1929. De uitvoeren van Canada in December bedroegen slechts 18.684.000 bushels tarwe tegen 53.243.000 bushels in het vorige jaar. Voor de 6 maanden Juli-December bedraagt het uitvoercijfer van tarwe 110.220.000 bushels tegen 280.590.000 bushels in de tweede helft van 1928. De tarwepool in Canada heeft zich steeds op het standpunt geplaatst, dat de wereldprijzen voor tarwe te laag was en weigerde tot de geldende prijzen te verkoopen, in de verwachting, dat deze hooger zouden worden in het voorjaar van 1930, wanneer koopers Canadeesche tarwe zouden moeten koopen, in verband met onvoldoende verschepingen uit Argentinië en Australië, waar kleinere tarwe-opbrengsten werden geogst dan in het vorige jaar. Tot nog toe is de verwachting van de Pool nog niet uitgekomen en, hoewel de prijzen aan de Noord-Amerikaansche termijnmarkten zich gedurende het najaar vrijwel hebben staande gehouden, is toch van verhooging van eenige beteekenis gedurende de laatste maanden geen sprake geweest. Telkens wanneer Europa na eene verlaging blijf gaf zich te interesseeren voor Noord-Amerikaansche tarwe, werden daar de prijzen weder verhoogd en de koopers waren niet geneigd deze verhooging te volgen, afgeschrikt door de groote voorraden in Noord-Amerika en in Europeesche havens. In Noord-Amerika is lang niet iedereen het eens met de tactiek van de tarwepool en van den Farm Board en van verschillende zijden wordt daarop critiek geoeffend. Eenige leden van het bestuur van de Canadeesche tarwepool zijn onderweg naar Engeland om besprekingen te houden over de tarwe-situatie en met belangstelling wordt het resultaat van deze besprekingen tegemoet gezien. In de Vereenigde Staten maakt men zich nu reeds ongerust over de mogelijkheid, dat in het volgende voorjaar de met zomertarwe te bebouwen oppervlakte zal worden uitgebreid, omdat de boeren den prijs aantrekkelijk vinden, welke de Farm Board betaalt. De met wintertarwe bebouwde oppervlakte wordt reeds grooter geschat dan in het vorige jaar en de Farm Board tracht de boeren nu te bewegen den uitzaai van zomertarwe te beperken. De vooruitzichten van de wintertarwe in de Vereenigde Staten zijn op het oogenblik gunstig. Hoewel het in verschillende streken in de Vereenigde Staten zeer koud is, verwacht men volgens de laatste berichten een kleiner verlies tengevolge van winterschade dan gewoonlijk, omdat in de meeste streken de plant beschermd is door een voldoende sneeuwlaag. De goede resultaten van de tarweoogsten in verschillende Europeesche landen hebben er toe medegewerkt, dat de vraag over het algemeen beperkt bleef. In Duitsland is reeds gedurende verscheidene maanden het voorschrift van kracht, dat 50 pCt. inlandsche tarwe bij het malen moet worden gebruikt, waardoor de invoeren beperkt bleven. Frankrijk heeft een overvloedigen oogst en is geregeld aan de markt in naburige landen, Italië en Spanje hadden groote tarweopbrengsten en beschikken voorloopig nog over overvloedige voorraden van hun eigen oogst. Sedert 1 Augustus waren de verschepingen van tarwe naar Europa 10.500.000 quarters kleiner dan in dezelfde periode van het vorige jaar. De verschepingen uit Noord-Amerika waren 15 miljoen quarters kleiner, uit andere landen 4½ miljoen quarters groter. Engeland ontving 2 miljoen quarters meer dan in het vorige jaar, zoodat naar het continent 12½ miljoen quarters minder werden verscheept dan in 1928. Naar niet-Europeesche landen werd in dezelfde periode 3 miljoen quarters minder verscheept. In de eerstkomende maanden wordt een vermeerdering van de vraag naar overzeesche tarwe verwacht. Verhoging van het invoerrecht in Duitsland van buitenlandsche tarwe kan op het oogenblik, in verband met bestaande tractaten, alleen voor Canadeesche en Australische tarwe gelden, waardoor het voor Deutsche koopers onmogelijk zal worden Canadeesche tarwe te koopen. De vraag voor tarwe in Duitsland zou zich dus tot

andere tarwesorten moeten bepalen, tot ook voor deze andere soorten hetzelfde invoerrecht van kracht zal worden. De prijzen te Chicago zijn voor den Maart-termijn 2 d.c. per 60 lbs. lager gesloten dan een week geleden, te Winnipeg voor Mei 3 d.c. Te Buenos Aires sloot Februari 25 cents lager, nadat de verlaging 35 cts had bedragen. Te Rosario was de verlaging slechts 10 cts per 100 KG.

De stemming voor rogge was in de afgelopen week gedrukt met weinig levendige vraag. De verwachting, dat de prijzen voor Deutsche rogge zouden stijgen door verhoging van het invoerrecht op gerst, welke vermeerdering van het verbruik van rogge in Duitsland voor veevoeder tengevolge zou hebben, is niet uitgekomen. Het verbruik van rogge voor veevoeder is in Duitsland niet sterk toegenomen, omdat men niet plotseling van voedergraan kan veranderen. Bovendien bestaat voor den verkoop naar omringende landen een sterke concurrentie van rogge uit Polen, waar een uitvoerprijs voor rogge wordt gegeven en welke lager wordt aangeboden dan de Deutsche rogge. De omzetten bleven in de afgelopen week gering, ook in Hongaarsche rogge, waarvan geregeld aanbiedingen aan de markt blijven.

Voor maïs verkeerde de markt in de afgelopen week op de meeste dagen in een gedrukte stemming. Er bestaat nog steeds een belangrijk aanbod van Plata-maïs en afluaders waren meestal dringend aan de markt. De vraag was gering en vooral voor aankomende partijen was het meestal moeilijk om koopers te vinden. De prijzen zijn geregeld teruggeloopt en bijna dagelijks moesten nieuwe verlagingen worden geaccepteerd. Op Maandag trad eene verbetering in en toonde de consumptie weder meerdere belangstelling. De voorraden in Argentijnsche uitvoerhavens blijven ongeveer van gelijken omvang en de verschepingen zijn ruim voor den tijd van het jaar. De berichten over den nieuwen oogst luiden gunstig en tengevolge van voldoende regenval ontwikkelt de plant zich goed. De met maïs bebouwde oppervlakte van den nieuwen oogst wordt van particuliere zijde in Argentinië geschat op 12.800.000 acres. In het vorige jaar werden oorspronkelijk 11.800.000 acres met maïs beplant, waarvan echter 3.100.000 acres tengevolge van droogte verloren gingen. Op het oogenblik zijn de vooruitzichten gunstig en wordt een zeer groote oogst van Plata-maïs verwacht. Er kan echter nog veel gebeuren, vóór met oogsten kan worden begonnen. De prijzen, welke op het oogenblik voor nieuwen oogst Plata-maïs worden gevraagd, zijn hooger dan die, waarvoor van den ouden oogst wordt verkocht. Geregeld komen in nieuwen oogst Plata-maïs zaken van beperkten omvang tot stand. Gedurende de afgelopen week zijn de prijzen, ter verladung in de eerste zomermaanden, verschillende guldens per last gedaald. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires daalden de prijzen voor den Februari-termijn sedert 15 Januari 30 cent, te Rosario 15 cent per 100 KG. De Mei-termijn daalde gedurende de afgelopen week te Buenos Aires 10 cent en te Rosario 10 cent per 100 KG. De verlaging voor alle termijnen is 10 à 15 cent grooter geweest, doch gisteren is eenige verbetering ingetreden. In Donau-maïs zijn in de afgelopen week geen groote zaken tot stand gekomen. In verband met de vrees voor de kwaliteit is de vraag in West-Europa beperkt en houders, welke hun stoomende en aankomende partijen wilden opruimen, waren genoodzaakt voor lage prijzen te verkoopen. Tot de maakbare prijzen zijn afluaders aan den Donau niet aan de markt. Zij vragen voor aflading in Januari en Februari verscheiden guldens per last meer, doch koopers zijn weder niet geneigd deze te betalen. Het aanbod in de eerste hand van Donau-maïs is niet dringend. Op enkele dagen zijn soms zaken gedaan in terugkoop per Maart/April aflading.

De verschepingen van gerst waren in de afgelopen week aanmerkelijk kleiner dan gedurende geruimen tijd het geval was. Zoowel Rusland als Roemenië verscheepten kleinere hoeveelheden. De vraag naar gerst in Duitsland is sterk verminderd, omdat daar het invoerrecht is verhoogd van 2 op 5 Mark per 100 KG. en Deutsche importeurs groote hoeveelheden gerst hebben geïmporteerd, vóór de verhoging van het invoerrecht van kracht werd. De stemming aan de gerstmarkt was gedurende de afgelopen week flauw en geregeld werden de vraagprijzen, zoowel voor Russische als voor Donau-gerst, verlaagd. Niettegenstaande deze prijs-

DE Pandbrieven der N.V. Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behorende tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroon domein
Verkrijgbaar 4½ pCts. Pandbrieven à 98 pCt.
Pandbrieven op 1 Jan. 1930: f 19.052.700.—

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 Januari 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	12/18 Januari 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	35.680	81.807	50.912	857	1.156	4.001	82.963	54.913
Rogge	8.618	10.896	4.910	457	457	—	11.353	4.910
Boekweit	303	353	2.794	205	255	—	608	2.794
Mais	25.178	61.237	39.517	9.984	17.688	6.070	78.925	45.587
Gerst	11.123	37.108	33.828	200	595	—	37.703	33.828
Haver	5.655	9.068	6.079	1.097	1.097	—	10.165	6.079
Lijzaad	1.628	3.105	2.692	96	1.926	13.986	5.031	16.678
Lijnkoek	2.508	6.592	8.504	—	—	—	6.592	8.504
Tarwemeel	798	3.594	3.296	1.092	1.436	2.163	5.030	5.459
Andere meelsoorten	651	1.511	477	—	—	—	1.511	477

verlaging bleven de omzetten beperkt en hadden houders van stoomende partijen groote moeite deze van de hand te doen. Ook op latere aflading daalden de prijzen geregeld, zonder dat daardoor de kooplust aanmerkelijk vergrootte. De prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg zijn in de afgelopen week voor gerst vrij aanmerkelijk gedaald; daarna is eenige verbetering ingetreden. Amerikaanse afladers zijn weder aan de markt geweest met aanbiedingen van Nr. 2 Barley, doch het prijsniveau was te hoog in verhouding tot dat voor Donau en Russische gerst. Argentijnsche gerst is gedurende de afgelopen week sterk als concurrent opgetreden van Donau en Russische gerst en werd aangeboden tot prijzen, welke vaak nog iets lager waren dan die der laatstgenoemde soorten. Ook hierin bleven de omzetten echter beperkt.

Ook haver bleef in de afgelopen week gedrukt en voor verschillende Duitsche haversoorten werden allengs afbrokelende prijzen gevraagd. Groote zaken zijn echter in dit artikel ook niet tot stand gekomen, daar de vraag niet levendig was. Argentijnsche haver werd vrij dringend aangeboden tot geregeld teruglopende prijzen.

SUIKER.

Ook de afgelopen week bleven de verschillende suikermarkten een loom en onverschillig karakter behouden. Op het oogenblik beheerscht de groote onzekerheid, wat het a.s. budget in Engeland zal brengen ten aanzien der Suikerrechten, de tendens van alle productiemarkten, welke geheel of gedeeltelijk haar operatiebasis in Engeland hebben.

In Amerika vormde het feit, dat aldaar de plannen aangaande de suikerrechten eveneens nog onbekend waren mede een factor, welke de markt een onzeker aanzien gaf. Inmiddels besloot de Senaat de bestaande suikerrechten te handhaven.

De markt in New-York was ietwat gemakkelijker en de prijs voor prompte Cubasuiker bedroeg 2 d.c. c. & fr.; de omzetten waren echter klein.

Op de termijnmarkt brokkelden de noteringen niet onbelangrijk af, voornamelijk tengevolge van vrij groote Januari likvidaties; het slot was als volgt: Jan. 1.75; Mrt. 1.75; Mei 1.83; Juli 1.92 en Sept. 2.—, terwijl de laatste notering voor Sp. Centr. 3.67 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 30.000 tons, de versmeltingen 44.000 tons tegen 35.000 tons in 1929 en de voorraden 590.000 tons tegen 125.000 tons. De laatste Cubastatistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	tons	tons	tons
Consumptie	435	593	—
Weekontvangsten afscheephavens	17.413	109.997	—
Weekexport	35.317	22.205	—
Voorraad afscheephavens	147.806	230.472	152.821
binnenland	127.119	159.316	—
Aantal werkende fabrieken	—	151	—

In Engeland ging weinig om. Koloniale suiker bedong ongeveer de volgende prijzen: Januari verscheping Sh. 7/6; Februari Sh. 8/1½; Sh. 8/- en Sh. 7/9; Mei Sh. 8/4½ en Sh. 8/3¼, alles cif. De noteringen op de termijnmarkt liepen wegens likvidaties nogal scherp terug, zoodat deze tusschen 8¼ d. en 5¼ d. lager sloten dan bij opening. De slotnoteringen op de Ruwsuikermarkt waren: Mrt. Sh. 6/2¼; Mei Sh. 7/3¼; Aug. Sh. 7/10½; Dec. Sh. 8/1½.

De Board of Trade statistiek over December wordt met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	December		Jan./Dec.	
	1929	1928	1929	1928
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruwsuiker ..	170.196	160.861	2.055.233	1.709.146

Import Geraffineerd ..	5.822	12.363	55.993	221.395
Totaal	176.018	173.224	2.111.226	1.930.541
Voorr. Binnl. bietsuik.	101.500	67.600	—	—
Voorraad in entrepôt	287.400	206.750	—	—
Tot., „Duty Paid” suiker	93.534	115.374	1.946.228	1.794.290
Totale export	15.373	6.831	169.966	85.496

Op Java verkochten de V.I.S.P. nog wat Superieur en Hoofdsuiker uit oogst 1929 tot resp. f 12 en f 11. De markt voor tweedehands suiker was flauw gestemd en de noteringen brokkelden gestadig af. Aan het einde der week waren de vraagprijzen: Sup. ready Januari en Februari f 11.12½; Mrt. f 11.25 en Hoofdsuiker ready f 10.75.

De afschepingen in December bedroegen volgens officieele gegevens 196.000 tons tegen 291.300 tons verleden jaar (November resp. 190.000 tons en 322.000 tons) en totaal Mei/Dec. 1.772.500 tons tegen 2.020.700 tons.

Hier te lande liepen de noteringen op de termijnmarkt, na reeds lager geopend te zijn, in den loop der week verder terug. Wel toonde men even op de verlaagde prijzen wat meer belangstelling, doch het slot was weer gemakkelijker en de laatste noteringen waren: Mrt. f 11¼; Mei f 11¾; Aug. f 11¾ en Dec. f 12¼, waartoe vergeefscha aanbod met koopers tot f ¼ lager. De omzet bedroeg deze week 2400 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 15 Januari 1930.

Prijzen van Amerikaansche katoen bewogen zich j.l. Donderdag in New-York in stijgende lijn, tengevolge waarvan Liverpool-noteringen op Vrijdag ca. 14 punten de hoogte in gingen. Op Zaterdag was de toon weer wat flauwer, doch Maandag en gisteren waren prijzen weer iets vaster en sloot de loopende maand in Liverpool gisteren op 9.29 d. Slot New-York was gisteren echter iets flauwer, terwijl Liverpool vanmorgen 7—9 punten lager opent. Egyptische katoen is ook verbeterd; F.G.F. Sakel noteerde op Vrijdag 14.65 d., doch gisteren was deze notering 14.55 d. De geschatte verkoopen bedroegen de vorige week in Liverpool 33.000 balen, een cijfer, dat wij in meer dan een maand niet gezien hebben. Het is merkwaardig, dat slechts de helft hiervan Amerikaansche katoen was, terwijl de andere helft voornamelijk bestond uit 6000 balen Braziel, 4750 balen Peru, 2350 balen Oost-Afrikaansche, 1300 balen Egyptische en Soedaneesche.

De Amerikaansche garenmarkt maakt een kalmen tijd door. Er bestaat slechts een geringe detailhandel in de meeste soorten twist en weftgarens, hetzij voor de binnenlandsche markt dan wel voor export. In de fijnere nummers bestaat een goede vraag van de Midlands en enkele bescheiden hoeveelheden zijn geplaatst. Getwijnde garens worden weinig verkocht. Naar Egyptische twistcoops en doubling weft bestond gedurende de laatste dagen van de vorige week een betere vraag, die thans nog voortduurt, terwijl er gisteren enkele goede posten geplaatst werden. Hoewel prijzen voor kettinggarens over het algemeen nog onvoldoende zijn, zijn noteringen voor doubling weft wel eenigszins verbeterd. Men rapporteert ook, dat gisteren enkele flinke twistorders geplaatst zijn.

De cijfers van de „Board of Trade” betreffende den export van katoenen garens in December bedroegen totaal 14.489.200 pond tegen 13.160.600 in dezelfde maand 1928 en 14.542.700 in 1927. Het is nu mogelijk het totaal der grey yarn verschepingen voor 1929 te analyseeren; de details voor de verschillende landen zijn echter nog niet beschikbaar. Wij vinden voor het totaalgewicht ruwe garens geëxporteerd in 1929 146.957.500 pond; 1928 150.164.800 pond, 1927 179.355.600 pond. Onze twee beste klanten, Duitschland en Nederland namen in 1929 van deze totalen

resp. 26 pCt. en 22 pCt. af; in 1928 28 pCt. en 22 1/4 pCt. en in 1927 31 pCt. en 23 1/4 pCt.; of tezamen een gemiddelde van iets meer dan 50 pCt. voor de drie jaren.

De nabije toekomst van de doekmarkt schijnt nog zeer onzeker te zijn. Er is wel meer vraag naar Indië, doch biedingen zijn nog op een te lage basis om geregelde zaken mogelijk te maken. China blijft kalm en na de recente koerscrisis kan men ook moeilijk anders verwachten. De Straits en Java zenden meer biedingen en er zijn enkele kleine zaken gedaan. Geen algemeene verbetering kan verwacht worden, voordat in den toestand der groote Oostersche markten zowel in politiek als economisch opzicht, meer stabiliteit is gekomen en hoewel de toon van de Manchestermarkt iets gunstiger is, gaat er nog weinig om en biedingen voor groote hoeveelheden zijn te laag om tot zaken te leiden.

Table with exchange rates for Oost. koersen as of 7 Jan 14 Jan. 15 Jan. 21 Jan. 28 Jan. for F.G.F. Sakellaridis, G.F. No. 1 Oomra, T.T. op Br.-Indië, Hongkong, and Shanghai.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens. (In duizendtallen balen).

Table showing import and export statistics for American ports from August 1929 to January 1930, comparing 1929 and 1928.

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

Table showing stock levels for American ports (Amerik. havens, Binnenland, New York, New Orleans, Liverpool) for 1929 and 1928.

KOFFIE.

Na de betere stemming, waarvan in het vorig Overzicht kon worden melding gemaakt, was de afgelopen week weder beduidend kalmer en de kost- en vrucht-aanbiedingen van Santos liepen ongeveer 1/- en die van Rio ongeveer 2/- à 3/- per cwt. terug. Deze gang van zaken is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan den loop van den wisselkoers te Rio, die in de vorige week 7 pCt. was gestegen, doch nu in enkele dagen weder bijna 5 pCt. daalde om zich daarna met ongeveer 1 1/2 pCt. te herstellen. Het is duidelijk, dat het Braziliaansche Gouvernement alle krachten inspannt om den Milreis op te houden en ook den toestand op de koffiemarkt zoo gunstig als nog mogelijk is voor te stellen. De nadering van de Presidents-verkiezing, welke plaats moet hebben op 1 Maart a.s., is daaraan zeker niet vreemd, want de Regeering begrijpt, dat het slagen van den candidaat der conservatieven, wier partij op het ogenblik aan het bewind is, slechts mogelijk is, wanneer zij er kans toe ziet het vertrouwen van het land te behouden. Terugkeer tot een gezonde politiek, die de geleidelijke liquidatie van de voorraden in het binnenland van Sao Paulo door middel van ruimere aanvoeren naar de afscheephavens in de hand zou werken en Brazilië daardoor in de gelegenheid zou stellen zijn lasten enigszins te verlichten, zal echter hoogstwaarschijnlijk niet zijn door te voeren zonder verdere daling der prijzen en dit laatste zou van ongunstigen invloed kunnen zijn op de kansen van den candidaat der Regeeringspartij. Dientengevolge zijn, althans voor de allernaaste toekomst, nieuwe manipulaties, welke de verdediging van de tegenwoordige prijzen ten doel hebben, van de zijde van het Braziliaansche Gouvernement te verwachten. De invloed van de prijsdaling, welke thans heeft plaats gehad op den economischen toestand van Brazilië, blijkt overigens reeds duidelijk uit het overzicht van December 1929 van de Bank of London and South America, waarin vermeld staat, dat de uitvoer van Brazil-koffie in de jaren 1925 tot en met 1928 door een per jaar bedrag heeft 14.060.000 balen, geschat op £ 69 miljoen, terwijl deze zelfde hoeveelheid bij de thans geldende prijzen een waarde vertegenwoordigt van ongeveer £ 47 miljoen, hetgeen dus voor het belangrijkste uitvoerartikel van het land neerkomt op een waardevermindering met een derde (de waarde van den koffië-uitvoer bedroeg in de laatste jaren ongeveer 70 pCt. van den geheelen Braziliaanschen export).

STATISTISCH OVERZICHT

Large table with multiple columns for statistical overview of commodities like Tarwe, Rogge, Mais, Gerst, Lijnzaad, Steenkolen, Petroleum, IJzer, and Koper from 1925 to 1930.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

Volgens officieel bericht, dezer dagen ontvangen, is de limiet der dagelijksche aanvoeren uit het binnenland naar de haven van Santos vanaf 18 dezer gebracht van 32.000 balen op 40.000 balen. Een ander telegrafisch bericht vermeldde, dat de termijnmarkt te Santos, die, zooals in het vorig Overzicht reeds is vermeld, wederom voor nieuwe zaken is opengesteld, alleen transacties op de eerste drie maanden zal registreren.

De voorraad in het binnenland van Rio teruggehouden, bedroeg op 31 December 1.612.000 balen tegen 1.542.000 balen op 30 November.

De berichten betreffende den volgenden Brazilië-oogst spreken nog steeds van gunstige vooruitzichten. In het district Noroeste zijn in het einde van December overvloedige regens gevallen, waardoor het gevaar voor te lange droogte is opgeheven.

Uit verschillende andere koffie-produceerende landen komt de mededeeling, dat de crisis zich ook aldaar doet gelden en de planters in Mexico moeten reeds zoodanige verliezen hebben geleden, dat zij zich tot hun Gouvernement hebben gewend om steun. Ook uit Guatemala, Columbia en Salvador komen pessimistische berichten.

In Nederlandsch-Indië liep de cif-prijs van ongewasschen Robusta op prompte verscheping ook deze week nog iets op, doch de prijs van gewasschen Robusta f.a.q. bleef vrijwel onveranderd.

Aan de loco-markt was de afzet ook deze week iets beter dan in het einde van het vorig jaar het geval is geweest, doch bevredigend kan die nog niet worden genoemd. De officieele loco-noteringen bleven gehandhaafd op 42 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 35 ct. voor Robusta.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt daalden de noteringen aanvankelijk ongeveer ¾ à 1 ct. om daarna weder te stijgen. Op 21 dezer des voormiddags waren zij voor Maart ½ ct. hooger en voor de verdere maanden onveranderd à ½ ct. lager tegenover een week tevoren, namelijk: Januari 24, Maart 24½, Mei 23½, September 23½, December 22¾ ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 61/6 à 64/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 65/- à 68/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 43/6 à 44/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verscheping, 25¼ ct.; Benkoelen Robusta, Januari-verscheping, 26 ct.; Mandheling Robusta, Januari-verscheping, 27 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Januari-verscheping, 35 ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
20 Jan.	\$ 8,25	\$ 7,97	\$ 7,77	\$ 7,65
13 "	" 8,22	" 7,78	" 7,68	" 7,56
6 "	" 7,95	" 7,55	" 7,48	—
30 Dec.	" 7,25	" 7,08	" 7,08	—

Rotterdam, 21 Januari 1930.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
20 Jan. 1930	341.000	16.475	1.066.000	21.000	5304/512 P.
13 " 1930	331.000	17.025	1.137.000	21.200	5400/512
6 " 1930	339.000	15.175	1.161.000	21.000	5208/512
20 Jan. 1929	358.000	29.275	1.051.000	33.500	5510/512

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
18 Jan. 1930....	49.000	1.759.000	205.000	5.183.000
18 " 1929....	45.000	1.722.000	190.000	4.657.000

THEE.

De theemarkt heeft de afgelopen week een verdeelde stemming te zien gegeven. Werden eenerzijds de kwaliteiten goed gevraagd tot soms iets duurdere prijzen, de midden-

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Eng. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.	THEE Af. N.-I. thee. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. ½ K.G.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913=100 tot 1925=100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927=100 tot 1925=100
£	%	cts.	%	Sh.	fl.	cts.	%	cts.	%
261.17/-	100,0	23,25	100,0	29,50	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	55,375	90,2	94,25	111,5
290.4/-	110,8	17,50	75,3	48,50	89,2	46,875	76,4	82,75	97,9
299.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	117,3	50	81,5	71
309.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	112,7	48,75	79,4	71,25
312.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	110,0	48	78,2	70
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	108,0	48	78,2	72,25
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	108,0	47	76,6	86,5
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	108,0	47	76,6	86,5
289.15/6	110,7	17,90	81,0	48,50	88,2	98,0	47	76,6	81,25
292.-/6	111,5	17,50	78,7	48,50	88,2	93,3	47	76,6	84
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	87,7	46	74,9	94,5
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	90,0	45,25	73,7	93
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	92,0	46	74,9	96
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	95,3	46	74,9	89,25
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	92,7	46	74,9	84,5
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	89,3	46	74,9	79,5
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	90,0	47	76,6	79
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	90,0	47	76,6	74,25
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	88,7	48,25	78,6	78,25
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	84,0	49	79,8	73,25
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	82,7	49,875	81,3	71,25
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	85,3	51,875	84,5	67,75
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	84,7	52,75	86,0	70,25
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	78,0	53	86,4	73
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	74,7	53	86,4	75,75
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	74,3	51,75	84,3	76,5
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	73,5	53,125	86,6	77,25
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	71,3	54	88,0	74,25
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	72,0	54	88,0	72,75
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	71,3	54	88,0	74,25
197.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	65,3	54	88,0	73,50
200.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	64,0	54	88,0	69,50
209.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	71,6	54	88,0	68,50
210.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	69,3	53,50	87,2	64
205.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	71,9	51,75	84,3	64
188.9/6	72,0	18,45	79,4	32,50	59,1	70,9	48,50	79,0	66
182.-/6	69,5	17,50	75,3	31,25	62,3	66,7	41,75	68,0	66,50
178.18/6	68,3	17,25	74,2	31,25	56,8	64,4	36,75	59,9	60,75
175.2/6	66,9	17,30 ⁵⁾	74,4 ⁶⁾	31,00 ⁵⁾	55,4 ⁸⁾	64,0	35	57,0	61,25 ⁸⁾
175.-/6	66,8	17,35 ⁶⁾	74,6 ⁶⁾	30,00 ⁹⁾	54,5 ⁹⁾	61,3	35	57,0	72,4 ⁸⁾
173.17/6	66,2	17,45 ⁷⁾	75,1 ⁷⁾			61,3	35	57,0	

¹⁾ huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche. ²⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928.) ³⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op ¼ pence. ⁴⁾ 3 Jan. ⁵⁾ 10 Jan. ⁶⁾ 17 Jan. ⁷⁾ 9 Jan. ⁸⁾ 16 Jan.

en ordinaire soorten waren daarentegen bepaald flauw gestemd en liepen hier de prijzen van 2 à 3 cts. terug.

Over 1929 bedroeg de aanvoer van thee in Nederland 18.140.000 KG. tegenover 19.558.000 KG. in 1928, alzoo een teruggang voor 1929 van bijna 1½ miljoen KG.

De aanvoer tot verbruik in Nederland daarentegen is toegenomen en bedraagt 10.854.000 KG. tegenover 10.636.000 KG. in 1928, terwijl de uitvoer eveneens een toeneming te zien geeft (1929: 7.548.000 KG. tegen 6.716.000 KG. voor 1928).

Bovenstaande cijfers werden samengesteld door de Vereniging voor de Thee-cultuur in Ned.-Indië aan de hand van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Deze Vereniging meldde tevens, dat de uitvoer van Sumatra (Oost- en Westkust) gedurende 1929 10.421.000 KG. heeft bedragen (1928: 8.771.000 KG.). Een toeneming voor 1929 van 1.7 miljoen KG.

Volgens mededeelingen van „The Board of Trade” bedroegen de aanvoeren in Groot-Britannië en Noord-Ierland over 1929 in totaal 560 miljoen lbs., tegenover 517 miljoen lbs. in 1928. De uitvoer geeft voor 1929 een totaalcijfer te zien van 95 miljoen lbs. (v.j. 90 miljoen lbs.).

Amsterdam, 20 Januari 1930.

COFRA.

Gedurende de afgelopen berichtsweek was de markt goed prijshoudend. Het was vooral Marseille, dat voor dichtbij stoomende partijen niet geringe belangstelling toonde. Importeurs hielden zich echter zeer terughoudend.

Aan het eind der week was de stemming wat gemakkelijker en sloot de markt voor:

Ned.-Ind. fms., stoomend en aflad. Januari f 26½; Ned.-Ind. fms., aflading Februari/Maart, f 26½; Ned.-Ind. Mixed, stoomend, f 25½; Ned.-Ind. Mixed, aflading, f 25½.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. De vraag naar scheepsruimte bleef in de afgelopen week tot een minimum beperkt. Van de Golf werd een lading van 30.000 qtrs. voor prompte verscheping tegen 2¼ naar Avonmouth bevracht. Daarmede is momenteel in de vraag voorzien.

Van de *Northern Range* was nagenoeg niets te doen; er is op het oogenblik slechts één lading per Januari/Februari van St. John naar de Middellandsche Zee tegen \$ 0.12, basis één loshaven, verkrijgbaar.

Noord-Pacific. Het aanbod van lading was wederom zeer gering en bij het betrekkelijk groote aantal schepen, hetwelk op een lading graan reflecteerde, werd de eenige definitieve order van Portland of Puget Sound naar U.K./Continent door een 6800 tonner tegen het lage cijfer van 23/3 voor 18/31 Januari laden genomen.

Graan van La Plata. Niettegenstaande de veel grootere vraag naar tonnage, zijn de vrachten helaas teruggelopen. Nadat in het begin der vorige week 16/6 voor huidige booten van de Bovenrivier naar U.K./Continent betaald is, waren roeders gedwongen voor schepen dezer grootte thans 14/6 te accepteren, terwijl voor groote booten slechts 13/6 genoteerd werd, eveneens van de Bovenrivier, voor Januari en Januari/Februari laden. Naar de Middellandsche Zee werd 18/- betaald van de Bovenrivier naar Griekenland, basis één haven, 16/- naar Genua en 15/- naar Marseille. Naar de Bergen/Malmö Range werden een 6600 tonner tegen 19/-, basis één haven, en een 7000 tonner tegen 16/- bevracht. Voor volle ladingen lijnzaad werd scheepsruimte tegen \$ 4.35 van Rosario naar New-York, alsmede tegen \$ 4.50 van Santa Fé of Conception naar Philadelphia of New-York voor Januari en Januari/Februari laden opgenomen. Van Buenos Aires werd slechts één boot afgesloten, nl. een 7200 tonner naar Rotterdam direct tegen 12/9.

Suiker van West-Indië. Ofschoon de vraag iets beter was, had het groote aanbod van schepen opnieuw een achteruitgang der vrachten tengevolge. In het begin der afgelopen week werd van Cuba een 7000 tonner per Februari naar U.K./Continent tegen 15/- opgenomen, maar daarna werden een 55/6000 en een 6/6600 tonner, beide per tweede helft Januari tegen 14/6 bevracht, laatstgenoemde boot met de optie Marseille tegen 16/-. Van San Domingo werd een 6500 tonner naar U.K./Continent per medio Februari tegen 14/3 afgesloten. Er zijn teekenen, welke op een binnenkort te verwachten betere vraag wijzen, zoowel van Cuba als van San Domingo, maar door het enorme aanbod van ruimte is de kans op een verbetering der vrachten al heel gering.

Salpeter van Chili. Voor het grootste deel der vorige week was er slechts een weinig vraag naar lijnruimte. Voor verscheping per Januari en Januari/begin Februari werden

boekingen tegen 13/6 minus commissie naar Duinkerken/Hamburg en Bordeaux/Hamburg range gedaan, terwijl twee partijen van elk 4000 ton eveneens per Januari, resp. Februari op genoemde basis, met de optie Dantzig tegen 17/-, gesloten werden.

Tegen het einde der week kwam een order voor een volle lading naar Alexandrië aan de markt, voor tweede helft Februari verscheping. Indien geen passende boot voor de Westkust bestemd is, zoodat bevrachters gedwongen zijn een van de la Plata in ballast komende boot te nemen, zullen zij waarschijnlijk 22/6 à 23/6 moeten betalen.

Birma. Deze week werden twee booten afgesloten van 73/7700, resp. 72/7600 ton, voor 1/5 Februari, resp. 24 Febr./5 Maart laden, beide naar Gdynia tegen 21/- met de optie Antwerpen/Hamburg Range tegen 20/-. Naar het Continent kunnen na de in het laatste bericht gemelde afsluitingen mogelijk verdere schepen per eerste helft Maart geplaatst worden, waarvoor 19/-, basis Antwerpen/Hamburg range in uitzicht gesteld wordt.

Donau en Zwarte Zee. Er is een behoorlijke vraag van den Donau op basis van 16/6 à 17/-, Antwerpen/Hamburg Range voor April en Mei laden, maar tot nog toe werden geen afsluitingen gemeld. Van de Zwarte Zee werden verdere schepen bevracht op de lagere basis van 11/6 Continent, 12/- U.K., welke cijfers voor Februari herhaald kunnen worden. Een lading zout is van de Zwarte Zee naar Vladivostok en/of Hakodate tegen 25/3 naar één en 26/3 naar beide havens gesloten.

Middellandsche Zee. Er vonden iets meer afsluitingen plaats, maar de stemming is flauw. De reeders moesten de lage vrachten, welke aangeboden werden, accepteren. Erts-ladingen werden als volgt gesloten: Hornillo Baai/Rotterdam 5/9; Almeria Pier/Rotterdam 5/6; Huelva/Rotterdam 5/7½; Immingham 8/6; Hamburg of Harburg 7/9; Algiers/Rotterdam 4/10½; Bona/Rotterdam 4/10½; Middlesbrough 7/3; Bougie/Middlesbrough 7/9 en Bizerta/Port Talbot 6/3. Voor phosphaat werd slechts een groote boote bevracht, nl. van Sfax naar Gent tegen 6/9.

Noord-Spanje. Deze markt was wederom flauw. Orders zijn schaarsch, speciaal naar het Continent. Bevracht werd o.m. tegen 6/- van Bilbao naar Tyne Dock, 7/3 van Salta Caballo naar Grangemouth, 5/10½ van Santander naar Tyne Dock en 7/9 van Rivadeo naar Immingham.

Kolen van U.K. De uitgaande vrachten bereikten met uitzondering naar Zuid-Amerika, een buitengewoon lagen stand. Van Zuid-Wales werd o.m. afgesloten: Rouaan 4/-, Genua 6/9, Salonica 8/6, Alexandrië 8/6, Port-Said 8/3, Adelaide 23/3, Las Palmas 8/6, Dakar 8/3, Rio 12/9, Buenos Aires 14/3 en Fray Bentos 16/6 en van de Oostkust: Helsingborg 5/6, Hamburg 4/6, Rotterdam 3/6, Antwerpen 3/-, Rouaan 4/-, Huelva 8/7½, Genua 7/-, Port-Said 8/6, Adelaide of Melbourne 26/-, Buenos Aires 14/9.

RIJNVAART.

Week van 12 t'm. 18 Januari 1930.

De aanvoeren van zeezijde bleven matig. De scheepsruimte, hoewel niet overvloedig beschikbaar, bleef bij matige vraag voldoende. De ertsvracht naar de Ruhrhavens bedroeg f 0.60/0.70 per last met resp. 4 en 8 losdagen, terwijl naar Grimberg f 0.80/0.90 per last met resp. 3—4 en 6—8 losdagen betaald werd. Naar den Bovenrijn werd uitsluitend in daghuur bevracht. Deze bedroeg gemiddeld drie cts. per ton, op de losplaats vrij. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 50 cts tarief. De waterstand bleef afwisselend vallend en wassend. Naar den Bovenrijn werd op 2.10 ad 2.20 M. en naar den Benedenrijn op vollen diepgang afgeladen.

In de Ruhrhavens ging niet veel om. Scheepsruimte bleef bij weinig vraag rijkelijk voorhanden.

De vracht voor exporlkolen naar Rotterdam liep terug tot Mk. 1.20 per ton inclusief sleeploon.

(Vervolg van blz. 90).

Handbuch der Finanzwissenschaft door Wilhelm Gerloff und Franz Meisel. Tuebingen; Verlag von J. C. B. Mohr (Paul Siebeck).

Hoorn in de Middeleeuwen. De economische ontwikkelingsgang van een Westfriesche stad door Dr. P. Koster (Amsterdam 1929; H. J. Paris).

Arbitrage; Veiligheid; Ontwapening. Rapport uitgebracht door de Commissie ter bestudeering van de Nederlandsche Buitenlandsche Politiek, benoemd door het Hoofdbestuur van de „Vereniging voor Volkenbond en Vrede”. Den Haag 1929; Secretariaat Jan van Nassastraat 93.